

جلسه اول

۱. چنانچه هیئت یا صورت یک استدلال دارای شروط لازم برای صحت استدلال باشند، آنگاه استدلال تام و نتیجه صادق خواهد بود.

درست

* نادرست

۲. مقدمات یک استدلال، بدون در نظر گرفتن صحت تألیف آنها با یکدیگر چه نام دارد؟

الف) * ماده

ب) صورت

ج) هیئت

د) حجت

۳. کدام گزینه از ملاک‌های تقسیم حجت به صناعات خمس نمی‌باشد؟

الف) اختلاف در اغراض چیش استدلال

ب) * اختلاف در صحت تألیف مقدمات

ج) اختلاف مقدمات از حیث یقین آور بودن

د) اختلاف مقدمات از حیث یقینی بودن نتیجه

۴. کدام گزینه از صناعات خمس به‌شمار می‌رود؟

الف) قیاس

ب) حجت

ج) * شعر

د) یقین

۵. مقدماتی که بی‌نیاز از بیان و استدلال هستند، چه نام دارند؟

الف) قضایای نظری

ب) مبادی اقیسه

ج) * مبادی مطالب

د) مقدمات تصویری

۶. عبارت «لا بد أن ينتهي طلبها إلى مقدمات مستغنية بنفسها عن البيان و إلاً لزم التسلسل في الطلب إلى غير النهاية» درباره کدام گزینه است؟

الف) * مواد حجت

ب) مبادی حجت

ج) صناعات خمس

د) مبادی مطالب

۷. کدام گزینه در مورد وهمیات صحیح است؟

الف) از اقسام صناعات خمس می‌باشند

ب) * از اقسام مبادی مطالب می‌باشند

ج) همواره نیازمند بیان و استدلال می‌باشند

د) همواره به مقدمات بی‌نیاز از بیان منتهی می‌شوند

۸. کدام گزینه از مبادی حجت به‌شمار نمی‌رود؟

الف) * مغالطات

ب) مضمونات

ج) مشبهات

د) مخیلات

۹. مقدمات یک استدلال همواره بی‌نیاز از بیان و استدلال می‌باشند.

درست

*نادرست

جلسه دوم

۱. اصول یقینیات از اقسام کدام گزینه به‌شمار می‌روند؟

الف) صناعات خمس

*ب) مبادی حجت

ج) مبادی تصویری

د) قضایای نظری

۲. مطلق اعتقاد جازم، چه نام دارد؟

الف) اعتقاد

ب) بدیهی

*ج) یقین به معنی اعم

د) یقین به معنی اخص

۳. کدام گزینه از موارد یقین به معنی اعم نمی‌باشد؟

الف) *ظن مطابق با واقع

ب) قطع حاصل از تقلید

ج) یقین غیرمطابق با واقع

د) جزم حاصل از جهل مرکب

۴. کدام‌یک از شرایط یقین به معنی اخص، در جهل مرکب وجود ندارد؟

الف) اعتقاد جازم باشد

ب) همراه تصدیق نفسانی باشد

ج) *اعتقاد مطابق با واقع باشد

د) احتمال نقیض قضیه داده نشود

۵. تفاوت یقین به معنی اعم و یقین به معنی اخص در این نکته است که در یقین به معنی اخص احتمال نقیض قضیه داده نمی‌شود ولی در یقین به معنی اعم این احتمال وجود دارد.

درست

*نادرست

۶. قضایای یقینی به معنی اخص، همواره بدیهی بوده و نیاز به استدلال ندارند.

درست

*نادرست

۷. مراد از یقین در بحث از قضایای «یقینیات» چیست؟

الف) مطلق اعتقاد

ب) یقین مطابق واقع

ج) یقین به معنی اعم

د) *یقین به معنی اخص

۸. کدام گزینه از اقسام بدیهیات شمرده می‌شود؟

الف) مشهورات، تجربیات، فطریات

ب) حدسیات، متواترات، مسلمات

ج) *اولیات، تجربیات، حدسیات

د) مشاهدات، مظنونات، وهمیات

جلسه سوم

۱. قضایایی که تصور طرفین، همراه با توجه به نسبت بین آن دو، برای تصدیق و اذعان به آن‌ها کافیهست، چه نام دارد؟

الف) یقینیات

ب) *اولیات

ج) بدیهیات

د) حدسیات

۲. اولیات قضایایی هستند که فهم طرفین‌شان برای عموم مردم، همواره آسان است.

درست

*نادرست

۳. قضیه «کل بزرگتر از جزء است»، جزو کدام قسم از قضایا می‌باشد؟

الف) *اولیات

ب) مشاهدات

ج) حدسیات

د) متواترات

۴. کدام گزینه بیانگر ویژگی مشاهدات است؟

الف) قضایایی که تصور طرفین قضیه در تصدیق آن‌ها کافی است

ب) قضایایی که محتاج به تکرار مشاهده و تشکیل قیاس خفی دارند

ج) *قضایایی که عقل به واسطه آنچه با حواس درک می‌شود به آن حکم می‌کند

د) قضایایی که تصور طرفین قضیه به همراه نسبت بین آن دو در تصدیق به قضیه کافی است .

۵. مشاهداتی که عقل به کمک حس باطن آن‌ها را درک می‌کند چه نام دارد؟

الف) حسیات

ب) حدسیات

ج) *وجدانیات

د) فطریات

۵. کدام گزینه در مورد مشاهدات صحیح نیست؟

الف) از یقینیات محسوب می‌شوند

ب) نام دیگرشان محسوسات است

ج) *یکی از اقسام حسیات است

د) برخی از مشاهدات، وجدانیات نامیده می‌شود

۷. قضیه «این گل خوشبو است» از جهت ماده در کدام قسم از قضایا می‌گنجد؟

الف) تجربیات

ب) وجدانیات

ج) *حسیات

د) حدسیات

۸. کدام قضیه، از «وجدانیات» است؟

الف) *اکنون خوشحالم

ب) این عسل شیرین است

ج) خورشید تابناک است

د) بیشتر گلها خوشبو هستند

جلسه چهارم

۱. کدام گزینه از اقسام یقینیات محسوب میشود؟

الف) مشهورات - مجربات

ب) *اولیات - مشاهدات

ج) مسلمات - تجربیات

د) مقبولات - اولیات

۲. استنتاج در مجربات، در نهایت به قضایای اولی و مشاهدات بازمی‌گردد.

*درست

نادرست

۳. کدام گزینه بیانگر تفاوت مجربات با مشاهدات می‌باشد؟

الف) *نیازمندی به تکرار مشاهده

ب) نیازمندی به استفاده از حس

ج) نیازمندی به تصور موضوع و محمول قضیه

د) نیازمندی به تصور نسبت بین طرفین قضیه

۴. قضایای «هر جسم با حرارت منبسط می‌شود» و «در هزار مورد آزمایش مشاهده شد که اجسام با حرارت منبسط می‌شوند» به ترتیب، جزو کدام قسم از قضایا هستند؟

الف) حدسیات - تجربیات

ب) فطریات - مشاهدات

ج) مشاهدات - مجربات

د) *تجربیات - مشاهدات

۵. کدام گزینه بیانگر صغرای قیاس استثنایی خفی در مجربات می‌باشد؟

الف) حصول هذا الأثر معلول لعلّه

ب) هذا الأثر یمتنع تخلفه عن علته

ج) حصول هذا الأثر لیس اتفاقاً بل لعلّه توجبه

د) * لو کان حصول هذا الأثر اتفاقاً لما حصل دائماً

۶. کدام گزینه بیان‌گر کبرای قیاس اقترانی خفی در مجربات می‌باشد؟

الف) و لکنّ هذا الأثر قد حصل دائماً

ب) هذا الأثر یمتنع تخلفه عن علته

ج) * کلّ معلول لعلّه یمتنع تخلفه عنها

د) حصول هذا الأثر لیس اتفاقاً بل لعلّه توجبه

۷. کدام گزینه بیان‌گر علت خطاپذیری برخی تجربیات انسان نمی‌باشد؟

الف) آن‌چه علت نیست، علت می‌پندارند .

ب) علت ناقصه را به جای علت تامه قرار می‌دهند

ج) علت بالعرض را به جای علت بالذات می‌نشانند

د) * از تجربه به عنوان یکی از منابع شناخت بهره می‌گیرند

۸. راز خطاهای مردم در استنتاج تجربیات این است که مشاهدات ایشان، آن اندازه دقیق نیست که برای صدق مقدمه دوم قیاس اقترانی خفی در مجربات کفایت کند.

*درست

نادرست

جلسه پنجم

۱. کدام گزینه از ویژگی‌های متواترات محسوب نمی‌شود؟

الف) گزارش افراد بسیاری وجود داشته باشد

ب) * افراد خبر دهنده مورد اطمینان و ثقّه باشند

ج) تبانی و توافق گروه خبردهنده بر دروغ ممتنع باشد

د) احتمال اینکه همه افراد خبردهنده، در فهم حادثه اشتباه کرده باشند ممتنع باشد

۲. کدام قضیه از متواترات محسوب میشود؟

الف) عدد چهار زوج است

ب) نور ماه از خورشید است

ج) کل بزرگ‌تر از جزء خود است

د) *اقیانوس منجمد شمالی در قطب شمال است

۳. به نظر مؤلف، درباره تعداد مخبرین، عدد خاصی در حصول یقین به متواترات مطرح نمی‌باشد.

*درست

نادرست

۴. کدام گزینه بیان‌گر تعریف حدسیات می‌باشد؟

الف) قضایایی که حدس تصدیق، به سبب گزارش افراد متعدد است

ب) قضایایی که صدق آنها به سبب حدس قیاسی است که همراه آنها است.

ج) *قضایایی که نفس به صورت قطعی، از راه یک حدس قوی به آنها حکم می‌کند

د) قضایایی که صرف تصور موضوع و محمول و حدس نسبت بین آنها دو برای تصدیق کافی است

۵. کدام قضیه از حدسیات محسوب می‌شود؟

الف) آسمان آبی است

ب) اکنون بسیار خرسندم.

ج) *نور ماه از خورشید است

د) اجتماع نقیضین محال است

۶. کدام گزینه بیان‌گر تفاوت مجربات و حدسیات است؟

الف) مشاهدات مکرر

ب) بهره‌گیری از حس

ج) تشکیل یک قیاس خفی

د) *حدس قطعی سبب

۷. در حدسیات علت حکم دقیقاً مشخص نمی‌شود؛ اما در مجربات علت و سبب حکم دقیقاً مشخص می‌شود.

درست

*نادرست

۸. قیاس همراه با حدس، در اثر گوناگونی ماهیات علل، تغییر می‌کند.

*درست

نادرست

جلسه ششم

۱. کدام گزینه بیان‌گر تعریف فطریات می‌باشد؟

الف) *قضایایی که قیاس آنها همراه خودشان است

ب) قضایایی که به سبب گزارش افراد متعدد تصدیق می‌شوند

ج) قضایایی که نفس به صورت قطعی، از راه یک حدس قوی به آنها حکم می‌کند

۲. عقل در مواجهه با قضایای فطری به مجرد تصور طرفین و ملاحظه نسبت، حکم قضیه را به صورت قطعی تصدیق می‌کند.

د) درست

*نادرست

۳. کدام قضیه از فطریات محسوب می‌شود؟

*الف) عدد چهار زوج است

ب) اکنون بسیار گرسنه‌ام

ج) نور ماه از خورشید است

د) انسان‌ها گرایش به یکتاپرستی دارند

۴. فطریات در کدام یک از اقسام زیر می‌گنجد؟

الف) نظریات

ب) اولیات

ج) ریاضیات

د) *یقینیات

۵. کدام مورد از ویژگی‌های فطریات محسوب می‌شود؟

الف) *نیازمند حد وسط هستند

ب) نیازمند تکرار مشاهده می‌باشند

ج) نیازمند گزارش افراد زیادی می‌باشند

د) نیازمند بهره‌گیری از حس می‌باشند

۶. کدام گزینه در مورد نیاز داشتن به استدلال درباره فطریات صحیح است؟

الف) بی‌نیاز از استدلال می‌باشند

ب) نیازمند قیاس خفی مرکب می‌باشد

ج) نیازمند قیاس استثنایی و اقترانی می‌باشند

د) *نیازمند استدلالی است که همیشه در ذهن حاضر و آماده است

۷. انس انسان نسبت به همه قضایای فطری یکسان نیست؛ بلکه انس او به برخی از قضایا به خاطر سادگی آنها و یا تکرارشان بسیار راحت‌تر از قضایای دیگر است.

د* درست

نادرست

۸. قضیه «عدد ۶۶۱ یک‌سوم عدد ۱۹۸۳ است» از جهت ماده در کدام قسم از قضایا می‌گنجد؟

الف) *فطریات

ب) حدسیات

ج) ریاضیات

د) اکتسابیات

جلسه هفتم

۱. مضمونات در کدام قسم از موارد زیر می‌گنجد؟

الف) یقینیات

ب) مبادی حجت

ج) مبادی تصویری

د) صناعات خمس

۲. مراد از ظن در اصطلاح منطق، ظن به معنی اعم است.

درست

*نادرست

۳. معنای لغوی ظن و معنای اصطلاحی ظن در دانش منطق چه رابطه‌ای با هم دارند؟

الف) تباین

ب) تساوی

ج) *عام و خاص مطلق

د) عام و خاص من وجه

۴. عبارت «قضایا یُصدَّقُ بها اُتباعاً لغالب الظن مع تجویز نقیضه» بیانگر کدام قسم از قضایا می‌باشد؟

الف) مشبهات

ب) حدسیات

ج) وهمیات

د) *مضمونات

۵. کدام گزینه دربارهٔ جهل مرکب صحیح می‌باشد؟

الف) اعتقادی غیر جازم است

ب) از مضمونات به شمار می‌رود

ج) اعتقادی جازم و مطابق با واقع است

د) *از مصادیق ظن به معنی اعم است

۶. ظن به معنی اخص، در مقابل یقین به معنای اعم می‌باشد.

*درست

نادرست

۷. قضیه «هر کس با دشمن نجوا کند، دشمن است» از نظر ماده چه قضیه‌ای است؟

الف) فطریات

ب) حدسیات

ج) *مضمونات

د) مشبهات

۸. کدام گزینه از اقسام ظن به معنی اعم (لغوی) محسوب نمی‌شود؟

- الف) هر نوع اعتقادی که غیر جازم باشد
- ب) اعتقاد جازمی که مطابق با واقع نیست
- ج) اعتقاد جازم مطابق با واقع که مستند به تقلید است
- د) اعتقاد جازم مطابق با واقع که مستند به برهان است

جلسه هشتم

۱. کدام گزینه بیانگر تعریف مشهورات می‌باشد؟

- الف) *قضایا اشتهرت بین الناس و ذاع التصدیق بها
 - ب) القضایا التي یقبلها الجمهور بسبب انفعال نفسانی عام
 - ج) قضایا تسکن إليها النفس سکونا یزول معه الشک و یحصل الجزم القاطع
 - د) القضایا التي حصل التسالم بینک و بین غیرک علی التسلیم بانها صادقه
۲. مشهورات به معنی اخص شامل یقینیاتی مثل اولیات و فطریات نیز می‌گردد .

درست

*نادرست

۳. قضیه «کل بزرگ‌تر از جزء است» داخل در کدام یک از موارد زیر نمی‌باشد؟

الف) یقینیات

ب) اولیات

ج) ذائعات صرف

د) مشهورات به معنی اعم

۴. کدام گزینه در مورد مشهورات بالمعنی الاخص صحیح نمی‌باشد؟

الف) همواره صادق می‌باشند

ب) واقعیتی بجز اتفاق آرای عقلا ندارند

ج) از اقسام مبادی حجت به شمار می‌روند

د) عقل یا حس و یا وهم در مورد این قضایا هیچ حکمی ندارد

۵. قضیه «آزار دادن بی دلیل حیوانات، قبیح است» از نظر ماده در کدام قسم از قضایا می‌گنجد؟

الف) وهمیات

ب) مظنونات

ج) مشهورات

د) مشبهات

۶. کدام گزینه بیان‌گر شباهت مشهورات و یقینیات می‌باشد؟

الف) یقین آور بودن

ب) مطابقت با واقع

ج) صادق بودن

د) مطابقت با آرای عقلا

۷. در یقینیات مطابقت با واقع و نفس الامر معتبر است، ولی در مشهورات مطابقت با توافق آرای عقلا معتبر است.

*درست

نادرست

۸. مقابل دو اصطلاح «مشهور» و «کاذب» چیست؟

کاذب - مشهور

*شنیع - صادق

کاذب - صادق

نادر - حق

جلسه نهم

۱. قضیه «تسلسل باطل است» در کدام قسم از قضایا می‌گنجد؟

الف) مضمونات صرفه

ب) تادیبات صلاحیه

ج) ذائعات مطلقه

*د) مشهورات محدوده

۲. مقصود از عقل در آنجا که گفته می‌شود: عقل به حسن شیء یا قبح آن حکم می‌کند همان «عقل عملی» در برابر «عقل نظری» می‌باشد.

*درست

نادرست

۳. تقسیم بندی مشهورات به تادیبات صلاحیه و واجبات القبول از چه جهتی است؟

*الف) اسباب شهرت

ب) تعداد افراد

ج) محدوده شهرت

د) واقع نمایی شهرت

۴. عبارت «هی ما کان السبب فی شهرتها کونها حقاً جلیلاً» بیان‌گر تعریف کدام مورد است؟

الف) عادیات

ب) انفعالیات

*ج) واجبات القبول

د) محمودات

۵. قضیه «کل بزرگ‌تر از جزء است» در کدام قسم از مشهورات می‌گنجد؟

الف) عادیات

ب) استقرائیات

ج* (واجبات القبول)

د (تأديبات صلاحیه)

۶. قضیه «ظلم قبیح است» در کدام قسم از مشهورات می‌گنجد؟

الف (خلقیات)

ب (انفعالیات)

ج (واجبات القبول)

د* (آرای محموده)

۷. کدام گزینه در مورد محمودات صحیح نمی‌باشد؟

الف (مدرك این قسم از قضایا، عقل عملی است)

ب* (در اثر استقرای تام یا ناقص مردم، شهرت یافته‌اند)

ج (سبب تطابق آرای عقلا در آنها، حفظ نظام و بقای نوع می‌باشد)

د (به خاطر تحقق یافتن مصلحت عمومی، رأی همگان بر آن منطبق شده است)

۸. کدام گزینه در مورد عقل نظری و عقل عملی صحیح نیست؟

الف* (این دو عقل از جهت نوع مدرکات یکسان هستند)

ب (تادیبات صلاحیه فقط با عقل عملی ادراک می‌شوند)

ج (شان عقل نظری درک امور نظری و دانستنی‌ها می‌باشد)

د (مراد از عقلی که مدرک حسن و قبح اشیاء است، عقل عملی می‌باشد)

جلسه دهم

۱. سبب شهرت و تطابق آرا در خلقیات چیست؟

الف (حفظ نوع و نظام بشر)

ب (استقرای تام یا ناقص مردم)

ج (وضوح حقانیت و صدق آنها)

د* (وجود خلق انسانی در همه افراد بشر)

۲. عبارت «ما تطابق علیها آراء العقلاء من أجل قضاء الخلق الإنسانی بذلك» بیان‌گر تعریف کدام مورد است؟

الف* (خلقیات)

ب (انفعالیات)

ج (واجبات القبول)

د (تأديبات صلاحیه)

۳. قضیه «شجاعت حسن است»، در کدام یک از اقسام زیر نمی‌گنجد؟

الف (مشهورات)

ب (خلقیات)

ج* (متواترات)

○ (د) آرای محموده

۴. کدام قضیه از خلیات به شمار می‌رود؟

○ الف) مرده ترس آور است

○ *ب) دفاع از وطن لازم است

○ ج) بوسیدن دست پادشاه، نیکو است

○ د) پوشیدن لباس محلی، حسن است

۵. به نظر مؤلف، خُلق عبارت است از ملکهٔ نفسانیه‌ای که در سایه تکرار یک عمل برای نفس انسان حاصل می‌شود و در نتیجه، عمل خاصی به سهولت از انسان صادر می‌گردد.

○ درست

○ *نادرست

۶. کدام گزینه از اصطلاحاتی که علمای اخلاق برای «حس درک کنندهٔ حسن و قبح افعال» به کار برده‌اند نمی‌باشد؟

○ الف) قلب

○ ب) ضمیر

○ *ج) عقل نظری

○ د) حس سلیم

۷. با توجه به نظر مؤلف، کدام گزینه دربارهٔ اخلاق نیک صحیح نیست؟

○ الف) انسان ترسو نیز شجاعت را می‌ستاید

○ ب) گروهی اندک دارای اخلاق نیک هستند

○ *ج) ملکات فاضله در همهٔ افراد بشر وجود دارد

○ د) اخلاق نیک برگرفته از حسی قلبی و خدادادی است

۸. به نظر مؤلف، همهٔ وجدان‌ها هنگام پرسش از خوبی و بدی افعال پاسخ واحدی دارند؛ و همگی در فرق نهادن و تمییز دادن میان فضیلت و رذیلت یکسان‌اند .

○ درست

○ نادرست

جلسه یازدهم

۱. عبارت «هی التي یقبلها الجمهور بسبب انفعال نفسانی عام» بیان‌گر کدام یک از انواع قضایا است؟

○ الف) خلیات

○ *ب) انفعالیات

○ ج) عادیات

○ د) تأدیبات صلاحیه

۲. قضیه «آزار رساندن بی‌دلیل به حیوانات قبیح است»، از نظر سبب شهرت چه قضیه‌ای است؟

○ *الف) انفعالیات

○ ب) عادیات

ج) استقرائیات

د) واجبات القبول

۳. کدام گزینه بیان‌گر تعریف عادیات می‌باشد؟

الف) یقبلها الجمهور بسبب انفعال نفسانی عام

*ب) یقبلها الجمهور بسبب جریان العادة عندهم

ج) ما كان السبب فی شهرتها كونها حقاً جلياً

د) یقبلها الجمهور من اجل قضاء المصلحة العامة

۴. قضیه «پذیرایی کردن از میهمان لازم است»، از نظر سبب شهرت چه قضیه‌ای است؟

*الف) عادیات

ب) استقرائیات

ج) تأدیبات صلاحیه

د) واجبات القبول

۵. قضایای مشهوری که به مقتضای عادت به آنها حکم می‌شود، نزد مردم یک منطقه یکسان می‌باشد.

درست

*نادرست

۶. کدام گزینه درباره عادت‌های مردم صحیح است؟

الف) عادت‌ها همواره در میان مردم یکسان می‌باشد

*ب) مردم کسی که عادت‌ها را رعایت نمی‌کند، ذم می‌کنند

ج) عادت‌های مردم همواره بر اساس حکم عقل و شرع می‌باشد

د) مردم تنها کسی که عادت‌های خوب را رعایت می‌کند، مدح می‌کنند

۷. تعریف «استقرائیات» در کدام گزینه بیان شده است؟

الف) التي یقبلها الجمهور بسبب استقرائهم التام

ب) التي یقبلها الجمهور بسبب استقرائهم الناقص

*ج) التي یقبلها الجمهور بسبب استقرائهم التام او الناقص

د) التي یقبلها الجمهور بسبب استقرائهم التام و الناقص

۸. قضیه «پادشاه فقیر، حتما ستمگر است»، از نظر سبب شهرت چه قضیه‌ای است؟

الف) عادیات

*ب) استقرائیات

ج) واجبات القبول

د) تأدیبات صلاحیه

جلسه دوازدهم

۱. عبارت «هی قضایا کاذبه إلا أن الوهم یقضى بها قضاءً شدیداً القوة، فلا یقبل ضدّها و ما یقابلها» بیان‌گر تعریف کدام گزینه است؟

الف) وهمیات

*ب) موهومات صرفه

ج) معتقدات واهمه

د) قضایای وهمیه غیر صرفه

۲. کدام گزینه درباره وهمیات صحیح نیست؟

الف) مطابق حکم عقل نیستند

ب) قوه وهم به آنها حکم می کند

ج) از مبادی حجت به شمار می روند

*د) گاهی صادق و گاهی کاذب هستند

۳. وهم، قضیه و حکمی که برهان برخلاف آن اقامه شود را نمی پذیرد.

درست

*نادرست

۴. حکم عقل و حکم وهم درباره محسوسات، مطابق با همدیگر است. در این گونه احکام، عقل حکم وهم را تصدیق می کند.

*درست

نادرست

۵. قضایای مورد ادراک وهم، شامل چه اموری است؟

الف) مشاهدات

ب) غیر محسوسات

ج) مجردات

*د) محسوسات و غیر محسوسات

۶. قضیه «هر موجودی مکان دارد» در کدام یک از اقسام زیر نمی گنجد؟

الف) وهمیات

ب) معتقدات

*ج) وهمیات غیر صرفه

د) مبادی مطالب

۷. قضیه «هر چه قابل اشاره حسی نباشد، موجود نیست» از نظر ماده چه قضیه ای است؟

الف) مضمونات

ب) مشاهدات

*ج) وهمیات

د) مخیلات

۸. کاربرد وهمیات در کدام یک از صناعات خمس است؟

الف) شعر

*ب) مغالطه

ج) خطابه

د) برهان

جلسه سیزدهم

۱. کدام گزینه دربارهٔ صدق و کذب مسلمات در واقع و نفس الامر، صحیح می‌باشد؟

الف) همواره صادق هستند

ب) همواره کاذب هستند

ج) همواره مشکوک الصدق هستند

د) *صدق و کذب قضیه لحاظ نمی‌شود

۲. مسلمات قضایی هستند که همواره نزد همگان مورد قبول و پذیرش باشند .

درست

*نادرست

۳. قضایی که پذیرش آنها از سوی متعلم به دلیل همراهی با مخاطب (معلم) و همراه با شک و مطالبه دلیل است، چه نام دارد؟

*الف) مصادرات

ب) مطنونات

ج) مشهورات

د) اصول موضوعه

۴. مسلمات در کدام یک از صناعات خمس کاربرد دارد؟

الف) شعر

*ب) جدل

ج) برهان

د) مغالطه

۵. عبارت «هی قضایا مأخوذة ممن یوثق بصدقه تقلیداً» بیان گر تعریف کدام مورد است؟

*الف) مقبولات

ب) مسلمات

ج) متواترات

د) مصادرات

۶. جمله «از محبت خارها گل می‌شود»، از نظر ماده چه قضیه‌ای است؟

الف) مطنونات

ب) متواترات

ج) مسلمات

*د) مقبولات

۷. قضایی که مقلد از مجتهد دریافت می‌کند، جزو کدام دسته از قضایا است؟

الف) واجبات القبول

ب) استقرائیات

ج) مسلمات

د) *مقبولات

۸. کدام گزینه درباره مقبولات صحیح نمی‌باشد؟

الف) ضرب‌المثل‌های مشهور یکی از مصادیق مقبولات است

ب) *مقبولات عام بر دو قسم است: اصول موضوعه و مصادرات

ج) ملاک مهم مقبولات این است که همواره متکی به تقلید از غیر است

د) ممکن است یک قضیه، نسبت به شخصی مقبول باشد و نسبت به شخصی دیگر یقینی

جلسه چهاردهم

۱. کدام گزینه درباره مشبّهات صحیح نمی‌باشد؟

الف) در واقع کاذب می‌باشند

ب) از مبادی حجت محسوب می‌شوند

ج) به وجهی حق و به وجهی باطل می‌باشند

د) *تشبیهات بدیع از مصادیق مشبّهات به‌شمار می‌رود

۲. مشابهت در مشبّهات تنها از ناحیه لفظی است؛ مانند مواردی که در استدلال، از لفظ مشترک یا مجاز استفاده شود.

درست

*نادرست

۳. مشبّهات شبیه چه قضایایی هستند؟

الف) مخیلات و مجربات

ب) متواترات و مسلمات

ج) *مشهورات و یقینیات

د) مظنونات و وهمیات

۴. مشبّهات و مخیلات به ترتیب در کدام‌یک از صناعات خمس کاربرد دارند؟

الف) شعر - جدل

ب) جدل - شعر

ج) *مغالطه - شعر

د) مغالطه - جدل

۵. اگر کسی بگوید: «خدا نور است» و مقصودش نور محسوس باشد، از نظر ماده چه قضیه‌ای گفته است؟

*الف) مشبّهات

ب) مخیلات

ج) مشاهدات

د) مشهورات

۶. مخیلات قضایایی هستند که از شأن آنها این نیست که برای نفس تصدیق آور باشند و شنونده بدانها اذعان و اعتراف نماید.

*درست

نادرست

۷. منشأ تأثیر مخیلات در نفس انسان چیست؟

الف) تأثیرپذیری و انفعالات نفسانی

ب) استعمال مجازات، استعارات و انواع بدیع

ج) تصویرگری لفظ به صورت خیالی و دلربا در نزد نفس

د) مشتمل بودن این قضایا بر یک حقیقت مورد تصدیق

۸. قضیه «صبح انعکاس لبخند تو است»، از نظر ماده چه قضیه‌ای است؟

الف) مشبّهات

ب) مخیلات

ج) مطنونات

د) وهمیات

جلسه پانزدهم

۱. مقسم صناعات خمس چیست؟

الف) قیاس

*ب) استدلال

ج) ماده

د) تصدیق

۲. کدام یک از صناعات زیر در افاده تصدیق غیر جازم مفید واقع می‌شود؟

الف) فقط شعر

*ب) فقط خطابه

ج) جدل و مغالطه

د) همه صناعات بجز برهان

۳. کدام یک از صناعات زیر اساساً مفید تصدیق نیست؟

*الف) شعر

ب) مغالطه

ج) جدل و خطابه

د) شعر و خطابه

۴. کدام یک از صناعات زیر مفید تصدیق جازم مطابق با واقع است؟

الف) شعر

○ (ب) جدل

○* (ج) برهان

○ (د) خطابه

۵. در تقسیم صناعات خمس، کدام مورد جزو ملاک‌های تقسیم نمی‌باشد؟

○ (الف) ماده مقدمات

○ (ب) اغراض چینش مقدمات

○* (ج) هیئت تالیف مقدمات

○ (د) نتایج حاصل از مقدمات

۶. عبارت «ملکة نفسانیة و قدرة مكتسبة یقتدر بها علی استعمال أمور لغرض من الأغراض عن بصیرة»، بیان‌گر تعریف کدام مورد است؟

○ (الف) قدرت استدلال

○ (ب) حجت

○* (ج) صناعت

○ (د) خلیات

۷. کسی که بدون آگاهی و توجه به موضعی که در آن غلط و اشتباه روی داده، در استدلال‌هایش مغالطه میکند، نمی‌توان واجد صناعت مغالطه به‌شمار آورد.

○* درست

○ نادرست

۸. کدام گزینه دربارهٔ صناعات خمس صحیح است؟

○ (الف) دارای حصر استقرایی هستند

○ (ب) ناظر به صورت حجت می‌باشند

○* (ج) از صناعات علمی به‌شمار می‌روند

○ (د) کاربردشان مشروط به تعمد و بصیرت است

جلسه شانزدهم

۱. کدام صناعت در علوم نظری، فایدهٔ بیشتری دارد؟

○ (الف) شعر

○ (ب) جدل

○* (ج) برهان

○ (د) خطابه

۲. کدام صناعت در شناخت حقایق هستی، فایدهٔ بیشتری دارد؟

○ (الف) شعر

○ (ب) جدل

○ (ج) خطابه

○ *د) مغالطه

۳. فایده فراگیری صنعت برهان و صنعت مغالطه، بالعرض می‌باشد.

○ درست

○ *نادرست

۴. کدام صناعات در مصالح دنیوی و اجتماعی، کاربرد بیشتری دارند؟

○ الف) شعر - برهان

○ ب) جدل - مغالطه

○ ج) خطابه - برهان

○ *د) جدل - خطابه - شعر

۵. کدام صنعت برای پیروان ادیان و فقیهان فایده بیشتری دارد؟

○ *الف) جدل

○ ب) شعر

○ ج) خطابه

○ د) مغالطه

۶. کدام صنعت برای فرماندهان جنگ فایده بیشتری دارد؟

○ *الف) خطابه

○ ب) برهان

○ ج) خطابه و برهان

○ د) مغالطه و شعر

۷. کدام گزینه در مورد فایده صنعت شعر صحیح نمی‌باشد؟

○ الف) برای همگان سودمند است

○ *ب) احتیاج به آن، بیش از سایر صناعات می‌باشد

○ ج) در بیشتر مصالح دنیوی و اجتماعی مدخلیت دارد

○ د) برای سیاستمداران و اصلاح‌طلبان فایده زیادی دارد

۸. در آیه «ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ» به ترتیب، به استفاده از چه صنعت‌هایی اشاره شده است؟

○ الف) جدل - برهان - خطابه

○ *ب) برهان - خطابه - جدل

○ ج) برهان - خطابه و شعر - مناظره

○ د) برهان و مغالطه - موعظه - جدل

جلسه هفدهم

۱. کدام گزینه درباره برهان صحیح نیست؟

○ الف) در علوم حقیقی کاربرد دارد

*ب) هدف آن، ساکت نمودن خصم است

ج) راه رسیدن به حق، منحصر در برهان است

د) غرض از برهان، رسیدن به حق بما هو حق است

۲. در استدلال برهانی، از کدام دسته از قضایا استفاده می‌شود؟

الف) مسلّمات

ب) مقبولات

*ج) یقینیات

د) مضمونوات

۳. مراد از ضرورت در جمله «نتیجه یقینی برای برهان ضروری است»، چیست؟

الف) به معنای بداهت است

ب) در مقابل نظری و اکتسابی است

ج) به همان معنای ضرورت در قضایای موجهه است

*د) وقتی مقدمات برهان برای ما یقینی بود، حتماً باید نتیجه یقینی به دست آید

۴. به نظر مرحوم مظفر (ره)، استقرا و تمثیل هیچ‌گاه نمی‌توانند مفید یقین باشند.

درست

*نادرست

۵. کدام گزینه درباره برهان صحیح نیست؟

الف) برهان همواره به صورت قیاس است

*ب) برهان از لحاظ ماده، باید از بدیهیات باشد

ج) برهان، یقینی است و قبول آن اجتناب ناپذیر است

د) قیاسی برهان است که از نظر ماده و صورت استدلال، یقینی باشد

۶. در صنعت برهان کدام یک از صورت‌های استدلال قابل استفاده است؟

*الف) فقط قیاس

ب) قیاس - استقراء - تمثیل

ج) قیاس - استقراء تام - تمثیل

د) قیاس یقینی - استقراء - تمثیل یقینی

۷. راه یقینی برای اثبات صحت و بطلان مطالب، بهره‌گیری از کدام مورد است؟

الف) استدلال

*ب) برهان

ج) برهان و جدل

د) استدلال و حجت

۸. استقراء و تمثیل، تنها در صورتی یقینی هستند که مبتنی بر قیاس باشند.

*درست

جلسه هجدهم

۱. کدام یک از موارد زیر، مهم‌ترین نقش را در هر قیاسی بر عهده دارد؟

الف) نتیجه

*ب) حد اوسط

ج) حد اصغر

د) حد اکبر

۲. واسطه در اثبات عبارت است از: علت ثبوت ذهنی اکبر برای اصغر.

*درست

نادرست

۳. کدام گزینه بیان گر برهان لمّی می‌باشد؟

*الف) پی بردن از علّت به معلول

ب) پی بردن از معلول به علّت

ج) پی بردن از مصنوع به صانع

د) پی بردن از حد اصغر به حد اکبر

۴. در کدام مورد، استدلال بر اساس برهان لمّی شکل گرفته است؟

*الف) استنتاج از گرم بودن فلز به انبساط آن

ب) استنتاج از انبساط فلز به حرارت آن

ج) استنتاج از سوختگی چوب بر حرارت دیدن آن

د) استدلال از افزایش حجم آهن، بر بالا رفتن درجه حرارت آن

۵. استدلال «هرگاه زمین بین ماه و خورشید فاصله شود، نور ماه گرفته می‌شود؛ لیکن زمین بین ماه و خورشید فاصله شده است؛ بنابراین نور ماه

گرفته شده است» چه استدلالی است؟

الف) استقرای تام

*ب) برهان لمّی

ج) برهان انّی

د) تمثیل منصوص العله

۶. در چه استدلالی حد اوسط، علّت ثبوت اکبر برای اصغر است؟

الف) قیاس

*ب) برهان لمّی

ج) برهان انّی

د) مطلق برهان

۷. در برهان انّی، حدّ وسط همان‌طور که واسطه در اثبات است، واسطه در ثبوت هم هست.

درست

*نادرست

۸. استدلال «این چوب سوخته است؛ و هرچه بسوزد حرارت دیده است؛ پس این چوب حرارت دیده است» چه استدلالی است؟

الف) تمثیل یقینی

ب) برهان لمّی

*ج) برهان ان

د) استقرای تام

جلسه نوزدهم

۱. در کدام گزینه، فرایند یک برهان آنّی بیان شده است؟

الف) پی بردن از علّت به معلول

*ب) پی بردن از معلول به علّت

ج) پی بردن از جزئی به کلی

د) پی بردن از جزئی به جزئی دیگر

۲. حد اوسط در برهان آنّی چه نقشی دارد؟

الف) واسطه در ثبوت است

*ب) واسطه در اثبات است

ج) واسطه در اثبات و ثبوت است

د) علّت ثبوت خارجی اکبر است

۳. همواره در برهان آنّی، اکبر علت ثبوت اوسط می باشد.

درست

*نادرست

۴. اگر با توجه به تب و سردرد، نوع بیماری یک فرد را تشخیص دهیم، چه استدلالی صورت گرفته است؟

الف) تمثیل یقینی

ب) قیاس تجربی

*ج) برهان آنّی

د) برهان لمّی

۵. در کدام گزینه، برهان ان استفاده نشده است؟

*الف) استنتاج از گرم بودن فلز به انبساط آن

ب) استنتاج از روشنایی عالم به طلوع خورشید

ج) استنتاج از سوختگی چوب بر حرارت دیدن آن

د) استدلال از افزایش حجم آهن، بر بالا رفتن درجه حرارت آن

۶. کدام گزینه درباره انتقال ذهن در برهان آنّی، صحیح است؟

الف) از علت به معلول نیست

ب) همواره از معلول به علت است

ج) همواره از معلولی به معلول دیگر است

د) از حد اوسطی است که واسطه در ثبوت و اثبات می‌باشد

۷. استدلال «هر زمان خورشید طلوع کند روز پدیدار می‌گردد؛ و هر زمان روز پدیدار گردد عالم روشن می‌شود؛ در نتیجه هر زمان خورشید طلوع کند عالم روشن می‌شود»، چه استدلالی می‌باشد؟

الف) برهان لم

ب) برهان ظنی

ج) برهان ائی

د) استقرای یقینی

۸. کدام گزینه درباره «انتقال از وجود معلول به وجود معلولی دیگر که در علت با یکدیگر مشترک‌اند»، صحیح نمی‌باشد؟

الف) نام دیگر آن دلیل می‌باشد.

ب) از اقسام برهان ائی محسوب می‌شود

ج) در واقع از دو استدلال تشکیل شده است

د) هم ویژگی برهان ائی و هم ویژگی برهان لمی را دارا است

جلسه بیستم

۱. حد اوسط در برهان لمی چه نقشی دارد؟

الف) واسطه در ثبوت است.

ب) واسطه در اثبات است

ج) واسطه در اثبات و ثبوت است

د) واسطه در ثبوت خارجی اکبر است

۲. ملاک در لمی بودن برهان چیست؟

الف) حد اکبر، علت ثبوت حد اوسط باشد .

ب) حد اصغر، علت ثبوت حد اوسط باشد

ج) حد وسط، علت ثبوت اکبر فی نفسه باشد

د) حد وسط، علت ثبوت اکبر در اصغر باشد

۳. استدلالی که در آن، اوسط هم علت برای وجود اکبر در عالم واقع و هم علت برای وجود اکبر در اصغر باشد، چه نام دارد؟

الف) دلیل

ب) برهان ائی

ج) برهان لمی مطلق

د) برهان لمی غیر مطلق

۴. استدلال «این فلز گرم شده است؛ هر گرم شده‌ای منبسط است؛ پس این فلز منبسط است» چه نوع استدلالی است؟

الف) دلیل آنی مطلق

ب) برهان آنی

ج) برهان لمّی مطلق

د) برهان لمّی غیر مطلق

۵. کدام گزینه بیانگر برهان لمّی غیر مطلق می‌باشد؟

الف) اوسط، علّت وجود اکبر فی نفسه است

ب) اوسط، تنها علّت ثبوت اکبر در اصغر می‌باشد

ج) اوسط، واسطه در اثبات اصغر برای اکبر است

د) اوسط، علّت برای ثبوت اکبر به‌طور مطلق می‌باشد

۶. در برخی موارد، حد وسط علت وجود اکبر در اصغر است؛ اما علت وجود اکبر نیست.

*درست

نادرست

۷. کدام حالت برای حد اوسط در برهان لمّی غیر مطلق متصور نیست؟

الف) معلول اصغر فی نفسه باشد

ب) معلول اکبر فی نفسه باشد

ج) علت وجود اکبر فی نفسه باشد

د) معلول هیچ‌یک از اصغر و اکبر نباشد

۸. کدام گزینه درباره استدلال «این حیوان کلاغ است، هر کلاغی سیاه است، پس این حیوان سیاه است.» صحیح نیست؟

الف) کلاغ، حد وسط است

ب) حد وسط، علت وجود اکبر به‌طور مطلق است

ج) حد وسط، علت برای وجود اکبر در اصغر است

د) حد وسط، نه معلول اصغر است و نه معلول اکبر

جلسه بیست و یکم

۱. کدام گزینه درباره شرط یقین‌آور بودن مقدمات برهان صحیح است؟

الف) مراد از یقین، یقین به معنی اعم می‌باشد

ب) مقدمات نظری برهان می‌توانند غیر یقینی باشند

ج) باید همه مقدمات برهان یقینی باشند

د) مقدمات یقینی برهان می‌توانند از مشهورات یا مسلّمات باشند

۲. همواره قیاس چه از حیث هیئت و چه از حیث ماده، تابع اخس مقدمات است.

*درست

نادرست

۳. مقدمات کدام‌یک از موارد زیر، باید اقدم و اسبق بالطبع از نتایج باشد؟

*الف) برهان لمّی

ب) برهان آنّی

ج) برهان آنّی و لمّی

د) قیاس استثنایی

۴. بین دو شرط اقدم بالطبع بودن یا اقدم عند العقل بودن مقدمات برهان، چه نسبتی وجود دارد؟

الف) تساوی

ب) تباین

ج) عموم و خصوص مطلق

*د) عموم و خصوص من وجه

۵. در برهان آنّی کدام رابطه بین مقدمات و نتایج وجود دارد؟

*الف) مقدمات اقدم بالطبع هستند

ب) مقدمات اقدم عند العقل هستند

ج) نتایج اقدم بالطبع هستند

د) مقدمات اقدم بالطبع و عند العقل هستند

۶. مقدمات برهان در برهان لمّی، بالطبع مقدم بر نتایج اند؛ اما لازم نیست عند العقل نیز مقدم باشند.

درست

*نادرست

۷. منظور از تقدم بالطبع چیست؟

*الف) مقدمات، در خارج علت نتیجه باشند

ب) مقدمات نزد عقل شناخته شده تر از نتیجه باشند

ج) مقدمات نزد عقل، تقدم زمانی بر نتیجه داشته باشند .

د) محمول مقدمات برای موضوعات شان ذاتی و اولی باشد

۸. معنای تناسب داشتن مقدمات با نتیجه چیست؟

الف) مقدمات، تقدم طبعی بر نتیجه داشته باشند

ب) مقدمات نزد عقل شناخته شده تر از نتیجه باشند

ج) مقدمات نزد عقل، تقدم زمانی بر نتیجه داشته باشند

*د) محمول مقدمات برای موضوعات شان ذاتی و اولی باشد

جلسه بیست و دوم

۱. مقصود از ضرورت در شرایط مقدمات برهان، این است که ذات موضوع ضرورتاً متصف به عنوانش باشد.

*درست

نادرست

۲. مراد از ضروری در شرایط مقدمات برهان همان معنایی است که در قضایای موجهه مورد نظر است .

درست

*نادرست

۳. کلی بودن در بحث شرایط مقدمات برهان، در برابر چیست؟

الف) مهمله

ب) جزئیه

*ج) شخصیه

د) طبیعیه

۴. کدام گزینه درباره شرط کلی بودن مقدمات برهان صحیح است؟

الف) همان معنای کلیت در قیاس را دارد

ب) کلیه در برابر جزئیه و مهمله قرار می‌گیرد

*ج) محمول بر همه اشخاص موضوع در همه زمان‌ها به نحو اولی حمل شود

د) محمول بر همه افراد حمل شود؛ اگرچه این حمل، به صورت اولی نباشد

۵. کدام یک از شرایط مقدمات برهان، اختصاص به نتایج ضروری و کلی دارد؟

الف) یقینی باشند

*ب) کلی باشند

ج) اعراف از نتیجه باشند

د) در نزد عقل، تقدم زمانی بر نتیجه داشته باشند

۶. اگر روا بدانیم که نتیجه برهان، غیر ضروری و غیر کلی باشد، در این صورت کدام گزینه درباره مقدمات برهان صحیح است؟

الف) باز هم نمی‌توان از مقدمات غیر ضروری، قیاس برهانی تشکیل داد

ب) باز هم نمی‌توان از مقدمات غیر کلی، قیاس برهانی تشکیل داد.

ج) وجود جهت امکانی در مقدمات، به برهانیت قیاس ضرر می‌رساند

*د) اشکالی ندارد که یکی از مقدمات، ممکن و یا غیر کلی باشد

۷. کدام یک از قضایای زیر دارای شرایط مقدمات برهان برای نتایج ضروری و کلی نمی‌باشد؟

الف) کل ماء ثقیل

*ب) کل انسان ممکن الكتابه

ج) کل انسان حیوان بالضروره الذاتیه

د) کل کاتب متحرک الاصابع بالضروره مادام کاتباً

جلسه بیست و سوم

۱. کدام گزینه از شرایط مقدمات برهان می‌باشد؟

الف) محمولات مترادف با موضوعات باشند

ب) محمولات اعراف از موضوعات باشند

*ج) محمولات ذاتی موضوعات باشند

د) محمولات اقدم از موضوعات باشند

۲. کدام گزینه بیان گر اصطلاح ذاتی در بحث کلیات خمس است؟

*الف) آن چه مقوم ذات و ماهیت است

ب) محمولی که جنس موضوع آن در حدش قرار میگیرد

ج) محمولی که نوع موضوع آن در حدش قرار میگیرد

د) محمولی که معروض جنس موضوع آن در حدش قرار میگیرد

۳. اصطلاح ذاتی در باب کلیات خمس در برابر کدام مورد است؟

*الف) عرضی

ب) غریب

ج) شایع

د) اتفاقی

۴. اصطلاح ذاتی در باب حمل و عروض در برابر کدام مورد است؟

الف) عرضی

*ب) غریب

ج) اولی

د) اتفاقی

۵. مراد از ذاتی در عبارت «إنّ موضوع کلّ علم ما یبحث فیہ عن عوارضه الذاتیه» چیست؟

الف) ذاتی در برابر عرضی

ب) ذاتی در باب علل و اسباب

ج) ذاتی در باب کلیات خمس

*د) ذاتی در باب حمل و عروض

۶. محمول قضیه «الماضی مبنی» در کدام یک از اقسام زیر می گنجد؟

الف) محمولی که موضوع آن در حدش قرار میگیرد

ب) محمولی که نوع موضوع آن در حدش قرار میگیرد

*ج) محمولی که جنس موضوع آن در حدش قرار میگیرد

د) محمولی که معروض جنس موضوع آن در حدش قرار میگیرد

۷. محمول قضیه «المفعول المطلق منصوب» در کدام یک از اقسام زیر می گنجد؟

الف) محمولی که موضوع آن در حدش قرار میگیرد

ب) محمولی که نوع موضوع آن در حدش قرار میگیرد

ج) محمولی که جنس موضوع آن در حدش قرار میگیرد

*د) محمولی که معروض جنس موضوع آن در حدش قرار میگیرد

۸. یکی از معانی محمول ذاتی در باب حمل و عروض عبارت است از محمولی که موضوع آن یا یکی از مقومات موضوع آن در حدش قرار بگیرد.

*درست

جلسه بیست و چهارم

۱. عبارت «و هو ما كان نفس الموضوع في حد ذاته كافيا لانتزاع المحمول» بیان گر تعریف چیست؟

الف) ذاتی باب برهان

*ب) ذاتی باب حمل

ج) ذاتی باب علل

د) ذاتی باب کلیات خمس

۲. کدام گزینه از محمولات بالضمیمه نمی باشد؟

الف) حمل ابیض بر جسم

*ب) حمل موجود بر وجود

ج) حمل موجود بر ماهیت

د) حمل موجود بر جسم

۳. حمل ذات بر ذات چگونه حملی است؟

الف) حمل عرضی

ب) حمل بالضمیمه

ج) حمل شایع صناعی

*د) حمل اولی ذاتی

۴. کدام گزینه، مثال ذاتی در باب علل می باشد؟

الف) نظر لی فلان فاحترق حطبی .

ب) فتح الباب فأبرقت السماء

*ج) اشتعلت النار فاحترق الحطب

د) حسدنی فلان فأصابنی مرض

۵. اصطلاح ذاتی در باب علل در برابر کدام مورد است؟

الف) عرضی

ب) غریب

ج) شایع

*د) اتفاقی

۶. مراد از ذاتی در باب برهان کدام مورد است؟

الف) معنایی شامل ذاتی باب علل و ذاتی در مقابل شایع صناعی

ب) معنایی شامل ذاتی باب کلیات خمس و ذاتی در مقابل اتفاقی

*ج) معنایی شامل ذاتی باب کلیات خمس و ذاتی در مقابل غریب

د) معنایی شامل ذاتی در برابر محمول بالضمیمه و ذاتی در مقابل غریب

۷. کدام گزینه دربارهٔ حمل ابيض بر سطح صحيح نمی‌باشد؟

الف) حمل اولی است .

ب) حمل بالضمیمه است

ج) حمل عرضی است

*د) محتاج واسطه در عروض است

۸. مراد از اولی در باب برهان، محمول بدون واسطه است؛ یعنی محمولی که برای حمل بر موضوع نیازی به واسطه در عروض ندارد.

*درست

نادرست

جلسه بیست و پنجم

۱. جدل زیرمجموعه کدام یک از موارد زیر است؟

الف) اقسام برهان

ب) کلیات خمس

*ج) صناعات خمس

د) مبادی حجت

۲. با توجه به معنای لغوی جدل، کدام گزینه صحیح نمی‌باشد؟

الف) شریعت اسلامی از آن نهی نموده است

ب) به معنای لجاجت ورزیدن در خصومت کلامی است

ج) غالباً همراه با به کارگیری نیرنگ و حيله می‌باشد

*د) به معنای ملکه استعمال و به کار بردن فن جدل نیز می‌باشد

۳. چه مقدماتی در جدل کاربرد دارد؟

*الف) مشهورات - مسلمات

ب) مشهورات - متواترات

ج) مشبهات - مقبولات

د) جدلیات - مسلمات

۴. کدام نام بر استدلال جدلی اطلاق نمی‌گردد؟

الف) قیاس جدلی

ب) حجت جدلی

ج) قول جدلی

*د) برهان جدلی

۵. کدام یک از قضایای زیر در صناعت جدل، قابل استفاده است؟

*الف) تسلسل محال است

ب) عدد ۱۲ یک سوم ۳۶ است

ج) صبح انعکاس لبخند تو است

د) هر کس با دشمن من نجوا کند دشمن من است

۶. مسلمات به عنوان ماده در چه صناعاتی به کار می‌رود؟

*الف) جدل

ب) خطابه، جدل و شعر

ج) برهان و جدل

د) برهان و مغالطه

۷. مراد از وضع در جدل چیست؟

الف) رأی معتقد به

*ب) رأی ملتزم به

ج) رأی معتقد به مطابق با ذهن

د) رأی ملتزم به مطابق با واقع

۸. گاهی نیز به نتیجه استدلال جدلی، «وضع» گفته می‌شود. در این صورت، وضع به معنای ادعایی است که شخص در صدد اثبات یا ابطال آن است.

*درست

نادرست

جلسه بیست و ششم

۱. عبارت «سبیل قویم مضمون لتحصیل المطلوب» وصف کدام یک از صناعات خمس است؟

الف) برهان و جدل

ب) جدل

*ج) برهان

د) خطابه

۲. اگرچه حقیقت در هر مسأله یکی است، ولی می‌توان براهین مختلفی را برای اثبات آن اقامه کرد.

درست

*نادرست

۳. کدام گزینه دربارهٔ جدل صحیح است؟

الف) هر کس بتواند جدل کند، بینیا از برهان است

ب) جدل برای کسی که حق با او باشد مفید نیست

*ج) در هر مناظره‌ای دو طرف توان اقامه جدل را دارند

د) هر کس بتواند برهان بیاورد، بینیا از جدل است

۴. کدام گزینه دربارهٔ برهان صحیح است؟

الف) نوآموزان رشته‌های علمی، بی‌نیاز از برهان می‌باشند

- (ب) هر کس بتواند برهان را فهم کند، بینای از جدل است
- (ج) وثوق به صحت مطالب، تنها از طریق برهان ممکن است
- (د) در هر مناظره‌ای فقط یک طرف توان اقامه برهان را دارد
۵. ذهن توده مردم از ادراک مقدمات برهانی که از قضایای مشهور و رایج میان آنها نیست، بسیار دور است.

*درست

نادرست

۶. غرض مجادل در بیشتر موارد چیست؟

(الف) اقناع مخاطبان

(ب) رسیدن به نتایج یقینی

(ج) شناخت حقایق جهان

(د) اسکات خصم در برابر مردم

۷. کدام گزینه از موانع استفاده از برهان به‌شمار نمی‌رود؟

*الف) یقین‌آور بودن برهان

(ب) نادرست بودن مدعا

(ج) ناتوانی مستدل از برهان آوری

(د) دشوار بودن فهم برهان برای مبتدی

جلسه بیست و هفتم

۱. کدام‌یک از صناعات خمس از نظر اهمیت پس از برهان قرار دارد؟

(الف) شعر

*ب) جدل

(ج) خطابه

(د) مغالطه

۲. در کدام‌یک از صناعات خمس حقیقت از آن جهت که حقیقت است، جستجو می‌گردد؟

(الف) شعر

(ب) جدل

*ج) برهان

(د) مغالطه

۳. کدام گزینه درباره مقدمات جدل صحیح است؟

(الف) همواره حقیقت هستند

(ب) همواره خلاف واقع هستند

(ج) همواره مورد انکار خصم هستند

*د) همواره مسلم و پذیرفته شده هستند

۴. برهان همواره قائم به دو شخص متخاصم است؛ برخلاف جدل که گاهی انسان تنها برای خودش اقامه می‌کند.

درست

نادرست

۵. کدام گزینه دربارهٔ برهان صحیح است؟

الف) برهان همواره قائم به یک شخص است

ب) در هر مساله بیشتر از یک برهان وجود ندارد

ج) مقدمات برهان از مسلمات است

د) برهان به صورت قیاس و استقراء به کار می‌رود

۶. مجادل علاوه بر قیاس، سایر انواع حجت مانند استقراء و تمثیل را نیز می‌تواند به‌کار برد، البته غالباً جدل در قالب استقراء بیان می‌شود.

درست

نادرست

۷. بین جدل و برهان از نظر صورت (نوع حجت قابل استفاده) چه نسبتی برقرار است؟

الف) متباین هستند

ب) برهان اعم از جدل است

ج) جدل اعم از برهان است

د) عام و خاص من وجه‌اند

۸. کدام‌یک از صناعات خمس تنها به صورت قیاس تالیف می‌شود؟

الف) خطابه

ب) جدل

ج) برهان

د) مغالطه

جلسه بیست و هشتم

۱. کدام‌یک از موارد زیر در تعریف جدل مطرح نیست؟

الف) صناعة عملیه

ب) من المقدمات المسلمه

ج) یقتدر معها علی إقامة الحجّة

د) علی وجه لا تتوجه علیه مناقضه

۲. مقدمات به کار رفته در جدل باید دارای کدام ویژگی باشند؟

الف) متواتر

ب) یقینی

ج) مسلم

د) کاذب صادق‌نما

۳. جدل در چه علمی کاربرد دارد؟

الف) حقوق

ب) معارف دینی

ج) تمامی علوم

د) همه علوم بجز فلسفه و ریاضیات

۴. قید «بر حسب امکان» در تعریف جدل بیان‌گر این نکته است که عجز و ناتوانی مجادل از اثبات بعضی از مطالب، منافات دارد با این که او را دارای صنعت جدل بدانیم.

درست

*نادرست

۵. فایده اصلی صنعت جدل چیست؟

الف) دفاع از اعتقادات

ب) تمرین و تقویت ذهن

ج) تحصیل حق و یقین در مسأله مورد بحث

*د) اثبات مدعا برای توده مردم و ابطال نظریه مخالف

۶. آسان کردن فهم مصادرات یک علم برای نوآموزی که در آن رشته تحصیل میکند، با چه صنعتی حاصل می‌شود؟

الف) جدل

ب) برهان

ج) خطابه

د) مغالطه

۷. صنعت جدل برای کسی که خواهان غلبه بر خصم است سودمند می‌باشد، اگرچه حق با خصم باشد.

*درست

نادرست

۸. کدام گزینه از فواید فرعی صنعت جدل محسوب نمی‌شود؟

الف) غلبه بر دیگران و ارضای غریزه برتری جویی

ب) مقابله رهبران و رؤسا با بدعت گذاران

ج) استفاده در حرفه و کالت

*د) تأثیرگذاری بر قوه خیال

جلسه بیست و نهم

۱. در صنعت جدل مهاجم و مدافع را - به ترتیب - چه می‌نامند؟

*الف) سائل - مجیب

ب) مجیب - سائل

ج) مجیب - مجادل

○ (د) سائل - واضع

۲. مجیب شخصی است که نقض کننده دیدگاه فرد نخست است و تمام کوشش خود را به کار می‌برد تا طرف دیگر را ملزم و خاموش سازد.

○ درست

○ *نادرست

۳. تکیه مجیب در تقریر و تبیین وضع خود بر چیست؟

○ *الف) مشهورات

○ ب) مسلمات

○ ج) مقبولات

○ د) مجربات

۴. اعتماد سائل در نقض وضع مجیب بر چه مقدماتی است؟

○ الف) مقدماتی که یقینی است و مجیب آن‌ها را پذیرفته است

○ ب) مقدماتی که یقینی است، هر چند مجیب آن‌ها را پذیرفته است

○ ج) مقدماتی که مشهور است، هر چند مجیب آن‌ها را پذیرفته است

○ *د) مقدماتی که مجیب آن‌ها را پذیرفته است، هر چند این مقدمات مشهور نباشد

۵. وجه تسمیه سائل و مجیب صرفاً به جهت ردّ و بدل شدن سؤال و جواب میان طرفین است و نوع سؤال و جواب اهمیتی ندارد.

○ درست

○ *نادرست

۶. برای این که سائل بتواند مجیب را در حالتی از تحیر و سرگردانی نسبت به مقصود خویش قرار دهد، از کدام یک از موارد زیر باید بهره ببرد؟

○ الف) تلاش برای رهایی از تهاجم

○ ب) الزام به پذیرش مقدمات ناقض وضع او

○ *ج) طرح سؤالات متعدد و حرکت تدریجی به سوی مقصود

○ د) اقامه قیاس جدلی تألیف یافته از مقدمات ناقض وضع

۷. کدام گزینه از مراحل چهارگانه سؤال و جواب بین سائل و مجیب محسوب نمی‌شود؟

○ الف) تلاش مجیب برای رهایی از تهاجم سائل

○ *ب) ملزم ساختن سائل به پذیرش مقدمات ناقض وضع او

○ ج) طرح سؤالات متعدد از سوی سائل و حرکت تدریجی او به سوی مقصود

○ د) اقامه قیاس جدلی تألیف یافته از مقدمات ناقض وضع مجیب، از سوی سائل

۸. کدام گزینه دربارهٔ جدل صحیح نیست؟

○ الف) هدف از جدل، ساکت ساختن خصم است

○ ب) جدل برخلاف برهان، قائم به دو شخص است

○ *ج) دایرهٔ صنعت جدل، منحصر به مناظرات شفاهی می‌باشد

○ د) مقدمات جدل، از مشهورات یا مسلمات ترتیب داده می‌شود

جلسه سی ام

۱. کدام گزینه درباره مواد به کار رفته در جدل صحیح نیست؟

- *الف) استفاده از مسلمات، بیشتر اختصاص به مجیب دارد
 - ب) مبادی نخستین صنعت جدل، مشهورات و مسلمات هستند
 - ج) هم سائل و هم مجیب می توانند از مشهورات در قیاس خود استفاده کنند.
 - د) استعمال حقیقتی که مشهور نیست، نوعی مغالطه از ناحیه جدلی محسوب می شود
۲. کدام قسم از مشهورات می تواند مبدأ جدل قرار گیرد؟

- الف) شبیه به مشهورات
 - ب) مشهورات ظاهری
 - *ج) مشهورات حقیقی
 - د) مشهورات حقیقی و ظاهری
۳. مشهورات ظاهری قضایایی هستند که شهرت آن ها به سبب یک عارض غیر لازم پدید آمده است و با زوال آن، شهرت نیز زایل می شود.
- درست
 - *نادرست

۴. قضایای «برادر خود را، خواه ظالم باشد و خواه مظلوم، یاری کن» و «ظالم را یاری نکن، اگرچه برادرت باشد»، به ترتیب از چه نوع مشهوراتی هستند؟

- الف) مشهورات حقیقی - مشهورات ظاهری
 - *ب) مشهورات ظاهری - مشهورات حقیقی
 - ج) شبیه به مشهورات - مشهورات حقیقی
 - د) مشهورات ظاهری - شبیه به مشهورات
۵. کدام قسم از مشهورات - به ترتیب - در صنعت خطابه و صنعت مغالطه کاربرد اختصاصی دارند؟

- الف) مشهورات ظاهری - مشهورات حقیقی
 - ب) مشهورات حقیقی - شبیه به مشهورات
 - ج) شبیه به مشهورات - مشهورات حقیقی
 - *د) مشهورات ظاهری - شبیه به مشهورات
۶. هر آن چه مبدأ قیاس است معنایش آن است که صلاحیت دارد که مقدمه قیاس قرار گیرد؛ اما لازم نیست هر چه مقدمه قیاس است مبدأ آن نیز باشد.
- *درست
 - نادرست

۷. کدام گزینه از راه های تبدیل مقدمات غیر مشهور به مشهورات نیست؟

- الف) کسب شهرت به قرینه تشابه
- ب) کسب شهرت به قرینه تقابل
- *ج) کسب شهرت به قرینه تباین

- د) کسب شهرت از قیاس دارای مقدمات مشهور
۸. درباره مبادی و مقدمات جدل، کدام گزینه نادرست می‌باشد؟
- الف) در برخی موارد، قضیه مشهور، حقیقت دارد
- *ب) هر قضیه مشهوری می‌تواند از مبادی جدل باشد
- ج) هر قضیه مشهوری دارای یک سبب شهرت است
- د) ممکن است مقدمه استدلال جدلی، فی‌نفسه غیر مشهور باشد

جلسه سی و یکم

۱. قضایایی را که شخص سائل عین آن یا مقابل آن را مورد سؤال قرار می‌دهد، چه نام دارد؟
- الف) مطالب جدل
- *ب) مسائل جدل
- ج) مبادی جدل
- د) مقدمات جدل
۲. پس از آن که مجیب به قضیه‌ای که سائل در حال سؤال، عین آن یا مقابل آن را می‌آورد اعتراف کرد، و سائل آن را جزئی از قیاس خود قرار داد، آن قضیه را مقدمه جدل می‌نامند.
- *درست
- نادرست
۳. سائل از پرسیدن درباره کدام دسته از قضایای زیر لازم نیست اجتناب کند؟
- الف) قضایای مشهور
- ب) لمیت اشياء
- ج) ماهیت اشياء
- *د) نقض وضع موجود
۴. کدام سؤال در مقام جدل مناسب‌تر است؟
- الف) آیا عدل حُسن دارد؟
- ب) حد تام حیوان چیست؟
- ج) علت سوختن اشياء چیست؟
- *د) آیا به نظر شما انسان حیوان ناطق است یا خیر؟
۵. کدام یک از موارد زیر را با استدلال جدلی نمی‌توان اثبات کرد؟
- الف) مسائل سیاسی
- ب) معارف دینی
- *ج) مشهورات حقیقی و مطلق
- د) مشهورات محدود و یا مورد اختلاف
۶. اقامه استدلال جدلی، ارجاع خصم به چه نوع قضایایی است؟

الف) یقینیات

ب) متواترات

ج) مشهورات*

د) مظنونات

۷. در برابر چه کسی ممکن است قضیه مشهور با استفاده از قیاس جدلی طلب شود؟

الف) سائل

ب) واضح

ج) مشاغب*

د) مغالط

۸. کدام دسته از قضایای زیر با استدلال جدلی به دست می‌آیند؟

الف) قضایای مکانیک

ب) قضایای فلسفی*

ج) قضایای ریاضی

د) قضایای مبتنی بر تجربه

جلسه سی و دوم

دست یابی به ملکه صنعت جدل، متوقف بر کدامیک از امور زیر نیست؟

الف) تمرین های مکرر و طولانی

ب) مجرد آشنایی با ادوات جدل*

ج) تلاش و جهد عملی اشخاص

د) شناخت اوصاف ادوات جدل

فراگیری انواع و اصناف کدام دسته از قضایا برای جدلی لازم است؟

الف) مشهورات*

ب) یقینیات

ج) متواترات

د) مظنونات

شناخت کدامیک از موارد زیر برای جدلی ضرورت ندارد؟

الف) راه و رسم استخراج مشهورات

ب) مشهورات مطلق از مشهورات محدود

ج) مشهورات حقیقی از مشهورات ظاهری

د) مشهورات یقینی از مشهورات غیریقینی*

چیرگی بر خصم در برابر انظار مردم، هدف کدامیک از صناعات خمس است؟

الف) جدل*

○ (ب) برهان

○ (ج) خطابه

○ (د) مغالطه

درنگ و تقاضای فرصت برای یادآوری و تأمل، با غرض کدام یک از صناعات خمس منافاتی ندارد؟

○ (الف) جدل

○ (*ب) برهان

○ (ج) جدل و برهان

○ (د) جدل و خطابه

برای کسی که در موضوع خاصی جدل می کند، ضرورت دارد که واجد یک ملکه عام و شامل نسبت به همه مشهورات در همه علوم باشد.

○ درست

○ (*نادرست

برای جدلی دارا بودن ملکه تشخیص نسبت به کدام یک از موارد زیر ضرورت ندارد؟

○ (الف) معانی الفاظ مشترک

○ (ب) معانی الفاظ منقول

○ (ج) معانی الفاظ مشکک

○ (*د) معانی الفاظ سایر زبانها

شخص مجادل باید دارای ملکه ای باشد که با آن بتواند معانی الفاظ را به خوبی تمییز و تشخیص دهد، ولی شناخت احوالات مختلف الفاظ مانند انواع و اقسام کنایات، مجازات و... ضرورت ندارد.

○ درست

○ (*نادرست

جلسه سی و سوم

۱. شخص مجادل باید واجد ملکه و قوه ای باشد که بتواند تفاوت میان امور متشابه و متجانس را تمییز داده و آنها را از یکدیگر تفکیک کند؛ خواه این تمییز به ذاتیات باشد و خواه به عرضیات.

○ (*درست

○ نادرست

۲. دستیابی به فصل و عرضی خاص اشیاء از فواید کدام یک از ابزارهای جدل محسوب می شود؟

○ (الف) قدرت تشخیص مشترکات

○ (*ب) قدرت تمییز افتراقها میان امور متشابه

○ (ج) تحصیل انواع و اصناف مشهورات در ذهن

○ (د) قدرت تشخیص معانی و احوال مختلف الفاظ

۳. در برابر خصمی که ادعا کرده دو شیء به دلیل شباهتشان حکم یکسانی دارند و حکم یکی را به واسطه آن وجه شبه ادعایی به دیگری تسری داده است، کدام یک از ابزارها به کار می آید؟

الف) تشخیص الحاق قضایا به همدیگر در شهرت

*ب) قدرت تمییز افتراقها میان متشابهات

ج) تحصیل انواع و اصناف مسلمات در ذهن

د) قدرت تشخیص معانی و احوال مختلف الفاظ

۴. وجه تشابه دو قضیه «وجود ممکن است» و «عدم ممکن است» در چیست؟

الف) وجه تشابهی ندارند

*ب) امر واحد در هر دو طرف منسوب است

ج) امر واحد در هر دو طرف منسوب الیه است

د) امر واحد، در یک طرف منسوب و در طرف دیگر منسوب الیه است

۵. بر حسب تحقیق علمی، ناتوانی از بیان فرق، بلکه نبودن فرق، موجب نمی‌شود حکم یک شیء را به شبیه آن سرایت دهیم.

*درست

نادرست

۶. با توجه به قضایای «چهار نصف هشت است» و «سه نصف شش است»، درباره وجه تشابه حدود، کدام گزینه صحیح است؟

*الف) وجه اشتراکی ندارند

ب) امر واحد در هر دو طرف منسوب است .

ج) امر واحد در هر دو طرف منسوب الیه است

د) امر واحد، در یک طرف منسوب و در طرف دیگر منسوب الیه است

۷. دستیابی به جنس و شبه جنس اشیاء از فواید کدام یک از ادوات جدل محسوب می‌شود؟

*الف) قدرت تشخیص مشترکات

ب) قدرت تشخیص اقسام قضایا

ج) تحصیل انواع و اصناف یقینات

د) قدرت تمییز افتراق میان متشابهات

۸. کدام گزینه بیان گر فایده «قدرت تشخیص مشترکات» برای جدلی است؟

*الف) تعمیم و تسری در احکام اشیاء

ب) دستیابی به فصل و عرضی خاص اشیاء

ج) در مقابله با خصمی که مدعی است دو شیء به خاطر تشابهی که دارند، حکم واحدی دارند

د) در مقابله با خصمی که مدعی است دو شیء به خاطر موضوع عام شامل آن دو، حکم واحدی دارند

جلسه سی و چهارم

۱. تعریف موضع در کدام گزینه بیان شده است؟

الف) هی التي یقبلها الجمهور بسبب انفعال نفسانی عام

ب) هی التي یقبلها الجمهور بسبب جریان العادة عندهم

*ج) هی القاعدة الكلية التي تتفرع منها قضايا مشهورة

د) هی قضايا اشتهرت بين الناس و ذاع التصديق بها عند جميع العقلاء أو أكثرهم أو طائفة خاصة

۲. درباره مشهور بودن موضع کدام گزینه صحیح است؟

الف) باید مشهور باشد

ب) باید غیر مشهور باشد

*ج) می تواند غیر مشهور باشد

د) بیشتر مواضع، مشهور هستند .

۳. کدام گزینه از ویژگی های موضع محسوب می شود؟

الف) همواره قضایایی جزئی هستند .

ب) از قضایای مشهور منشعب می شود

*ج) گاهی مقدمه استدلال جدلی قرار می گیرند

د) قضایای مشهور از آنها متفرع نمی شود

۴. کدام مورد درباره قضیه «إذا كان أحد الضدين موجودا في موضوع كان ضده الآخر موجودا في ضد ذلك الموضوع» صحیح است؟

الف) از مشهورات می باشد

ب) در اصطلاح جدل، وضع است.

ج) مقدمه استدلال جدلی واقع می شود

*د) ریشه قضایای مشهور فراوانی است

۵. قضیه «اگر همنشینی با نادانان نکوهیده است، قطع رابطه با دانشمندان نیز نکوهیده است» از کدام موضع به دست می آید؟

الف) إذا كان شيء موجودا في حال أو موضوع فأنه موجود مطلقا

ب) إذا كان الاحسان الى الاصدقاء حسناً فالإساءة الى الأعداء حسنة أيضاً

ج) كل شيء بحسب عرضٍ ممكن أو نافع أو قبيح فهو مطلقا ممكن أو نافع أو قبيح

*د) إذا كان أحد الضدين موجودا في موضوع كان ضده الآخر موجودا في ضد ذلك الموضوع

۶. کدام گزینه از قضیه «إذا كان شيء موجودا في وقت أو موضع أو حال أو موضوع فأنه موجود مطلقاً» منشعب می گردد؟

الف) إذا جاء الحق زهق الباطل مطلقا

ب) إذا كثرت الأغنياء قلت الفقراء مطلقا

*ج) إذا كذب الرجل مرة فهو كاذب مطلقا

د) إذا كان الإحسان للأصدقاء حسناً فالإساءة إلى الأعداء حسنة أيضاً

۷. یکی از دلایل عدم شهرت مواضع این است که مواضع از مفاهیم عام هستند؛ لذا تصور آنها و به تبع تصدیق آنها برای عموم مردم مشکل است.

*درست

نادرست

۸. کدام مورد بیان گر فایده مواضع است؟

الف) صلاحیت دارند محل بحث و نظر قرار گیرند

ب) محل و جایگاه حفظ و بهره برداری و اعتبار هستند

- ج) نقض مواضع، مشکل‌تر از نقض مشهورات منشعب از آنهاست
 *د) حفظ آنها برای استنباط قضایای مشهور آسانتر است

جلسه سی و پنجم

۱. کدام گزینه بیان‌گر هدف سائل در جدل میباشد؟

- الف) دفاع از خود در برابر مجیب
 ب) کشف حقیقت برای مجیب
 ج) تحریک احساسات مجیب
 *د) اعتراف گرفتن از مجیب

۲. کدام‌یک از آموزش‌های زیر برای سائل لازم نیست؟

- الف) حاضر کردن مواضع مقدمات مورد نیاز
 *ب) تغییر موقعیت از سائل به مجیب با پیچاندن مطلب
 ج) آماده کردن راهکاری برای تسلیم کردن مجیب نسبت به مقدمات
 د) اندیشیدن برای پیدا کردن راهی برای محکوم کردن مُنکر مقدمات
 ۳. دربارهٔ بیان مطلوبی که مستلزم نقض وضع خصم است، چه توصیه‌ای به سائل شده است؟

- الف) همواره از بیان آن خودداری کند
 ب) تفاوتی نمی‌کند چه زمانی بیان گردد
 *ج) در صورت لزوم در آخرین مراحل بیان کند .
 د) اگر ضرورت دارد، در ابتدای جدل بیان کند

۴. یکی از توصیه‌های به سائل، در زمینه اعتراف گرفتن از مجیب این است که در ابتدای جدل، اقدام به سوال از خودِ مقدمهٔ مطلوب کند .

درست

*نادرست

۵. کدام روش سوال سائل از مطلوب، مورد توصیه نمی‌باشد؟

- *الف) سؤال از خود مطلوب به صورت مستقیم
 ب) سؤال از امری اخص از مطلوب و ضمیمه استدلالی استقرایی
 ج) سؤال از مساوی مطلوب و ضمیمه تمثیل منطقی برای تسری حکم
 د) سؤال از امری عام و ضمیمه قیاس اقتراعی برای اعتراف به مطلوب
 ۶. بیان مقدمات از سوی سائل باید چگونه باشد؟

- *الف) باید به صورت قیاس‌های منظم و پی‌درپی مطرح گردد
 ب) باید واضح باشد تا خصم بتواند مقدمه مورد نظر را تشخیص دهد
 ج) باید از بیان سخنانی که ارتباطی با مقصود او ندارد، اجتناب کند
 د) باید مقدمات را تا حد امکان در قالب ضرب‌المثل یا خبر بیان کند

۷. هنگام مواجهه سائل با افرادی که به علم خود مغرور بوده و بر هوش خویش تکیه می‌کنند، کدام روش توصیه می‌شود؟

- الف) وانمود کند که طالب غلبه و اسکات خصم است
- *ب) از مطالب فراوان و غیرمرتبط به مقصودش سؤال کند
- ج) پافشاری، ریشخند و عیب گرفتن نسبت به مجیب، تا غرور او شکسته شود
- د) دگرگونی سؤال به گونه‌ای که خصم گمان برد سائل، اعتراف به مطلوب را از او می‌خواهد
۸. کدام گزینه از راههای اعتراف گرفتن از اشخاص محسوب نمی‌شود؟
- الف) شناخت روحیه جمعیت و گروههای شنونده مجادله
- ب) چنین جلوه دهد که مقدمات از مسلمات و مشهورات هستند
- *ج) محور در تمام سؤالات سائل، مطلوب مورد نظر وی باشد
- د) بیان نتیجه با استواری و اعتماد به نفس، بعد از اقرار و اعتراف خصم

جلسه سی و ششم

۱. در جدل - به ترتیب - چه کسی مدافع محسوب شده و کدام شخص وظیفه دقیق‌تر و دشوارتری دارد؟

الف) مجیب - سائل

*ب) مجیب - مجیب

ج) سائل - مجیب

د) سائل - سائل

۲. کدام‌یک از آموزش‌های زیر برای مجیب لازم است؟

الف) حاضر کردن مواضع مقدمات مشهور مورد نیاز

*ب) تغییر موقعیت از مجیب به سائل با پیچاندن مطلب

ج) اندیشیدن برای پیدا کردن راهی برای محکومیت منکر مقدمات

د) اندیشیدن برای پیدا کردن راهی برای تسلیم شدن سائل نسبت به مقدمات

۳. راه دومی که مجیب باید مراعات کند این است که سائل را به مطالبی جنبی مشغول سازد تا بتواند برای خود زمان کافی فراهم آورده و سائل را از هدفش دور کند .

*درست

نادرست

۴. واکنش مجیب در برابر قضایایی که مستلزم نقض وضع اوست، باید چگونه باشد؟

الف) همواره به آنها اعتراف کند

ب) تا می‌تواند به آنها اعتراف کند

ج) همواره از اعتراف به آنها خودداری کند

*د) تا می‌تواند از اعتراف به آنها خودداری کند

۵. اگر وضع مجیب مشهور حقیقی است، توصیه شده است که به مشهورات اعتراف نکند .

درست

*نادرست

۶. اعتراف آشکار مجیب به موضع خصم در برابر سؤال سائل از مشهورات مطلق، نشانه چیست؟

الف) ضعف ایمان و اعتقاد او

ب) ضعف شخصیت و علم او

ج) ضعف عقلانیت و منطق او

د) *ضعف وضعی که بدان ملتزم بوده

۷. اگر برای مجیب بنا به دلایلی اعتراف علنی به حقانیت موضع سائل گران و دشوار باشد، چه راهی پیشنهاد می‌شود؟

الف) *در کلام خویش توریه نماید

ب) مجلس مجادله را ترک نماید

ج) مواضع قبلی خویش را تکرار کند

د) در تلازم مشهور مورد اعتراف با نقض وضع خودش مناقشه کند

۸. اگر مجیب مجبور شد به قضیه مشهوری اعتراف کند، تنها راه نجات از شکست در مجادله چیست؟

الف) مناقشه در مواضعی که اتخاذ شده

ب) مناقشه در نقض وضعی که ملتزم شده

ج) رعایت جهات ادب گفتاری و رفتاری، هنگام ظهور نشانه‌های شکست

د) *مناقشه در ملازمه مشهور مورد اعتراف با نقض وضع مورد التزام

جلسه سی و هفتم

۱. مهارت جدلی در ساختن کدام یک از موارد زیر، توصیه نشده است؟

الف) عکس قیاس

ب) *نفی جنس

ج) عکس مستوی

د) نقض محمول

۲. در جدل باید به خصم اجازه داد که میداندار سخن و یکه‌تاز کلام باشد تا توجه حاضران را از خودش منحرف گرداند.

درست

*نادرست

۳. کدام یک از مهارت‌های زیر برای جدلی لازم است؟

الف) استفاده از انواع مختلف یقینیات

ب) استنباط احکام عقلی و نقلی و تحلیل آنها

ج) استخراج مواضع مشهور از مقدمات غیرمشهور

د) *ارائه مقدمات فراوان برای هر مطلوبی، از مواضع مختلف

۴. کدام گزینه از آموزش‌های مشترک میان سائل و مجیب محسوب نمی‌شود؟

الف) سخن‌وری زبردست باشد

ب) واژه‌های فخیم و ادیبانه به کار برد

ج* از تعبیرهای سبک و عامیانه استفاده کند

د از دشنام و نفرین و ریشخند و دست اندازی حریف پرهیزد

۵. کدام گزینه از آموزش‌های مشترک میان سائل و مجیب محسوب می‌شود؟

الف) به هم ریختن چینش منطقی مقدمات

ب) اجتناب از اعتراف به قضایای مستلزم نقض وضع خود

ج) تصریح به مطلوب خود بعد از اعتراف به مقدمات مطلوب

د* تظاهر به گوش دادن با تمام وجود، هنگام سخن گفتن خصم

۶. کدام گزینه وظیفه جدلی هنگام گفتگو با خصم نیست؟

الف) صدایش را از حد معمول بلندتر نکند

ب) در مقام خطاب با خصم متواضع باشد

ج* اجازه تمام کردن سخن را به خصم ندهد

د) میدان سخن‌راندن را برای حریف بازنگذارد

۷. از جدل کردن با چه کسانی باید اجتناب کرد؟

الف) اهل ایمان و تقوا

ب) دشمنان منحرف

ج* طالبان ریا و شهرت

د) دانشمندان و بزرگان دین

۸. در مجادله با چه افرادی، جدلی می‌تواند خصم خود را مسخره کند؟

الف) در هیچ موردی

ب) در همه موارد

ج* در جدل با طالبان ریا و شهرت

د) در جدل با اهل کفر و بدعت

جلسه سی و هشتم

۱. در اصطلاح دانش منطق، هر قیاسی که نتیجه آن نقض یک وضع باشد، چه نام دارد؟

الف) جدل

ب* تبکیت

ج) برهان

د) سفسطه

۲. مواد تبکیت برهانی چیست؟

الف) مسلمات

ب) مشهورات

ج) مقبولات

○ *د) یقینیات

۳. کدام گزینه بیان گر ویژگی تبکیت مغالطی است؟

○ الف) بر دو قسم است: مشاجرہ و مشاغبه

○ ب) مواد آن از مشهورات یا مسلمات است .

○ ج) صورت قیاس آن مطابق با ضوابط قیاس می باشد

○ *د) در حقیقت باطل بوده و شایسته نام قیاس نیست

۴. صورت استدلال مغالطی، مطابق با قواعد منطقی است؛ اما ماده اش دچار غلط یا تعدد تعلیط شده است .

○ درست

○ *نادرست

۵. صنعتی که قیاس مغالطی در آن شبیه برهان باشد، چه نام دارد؟

○ الف) تبکیت

○ ب) عناد

○ *ج) سفسطه

○ د) مشاغبه

۶. کدام گزینه درباره مشاغبه صحیح نمی باشد؟

○ الف) مواد آن شبیه مشهورات و مسلمات است

○ ب) از اسباب آن، اشتباه استدلال کننده است

○ *ج) نام دیگرش تبکیت جدلی است

○ د) از اسباب آن، تعدد قانس در به اشتباه انداختن مخاطب است

۷. عاملی که موجب صحیح جلوه دادن مواد قضایای مغالطه ای می گردد، رواج و شهرت این قضایا در عقول و افکار عامه می باشد، و سبب اصلی رواج این گونه قضایا، مشابهت آنها با یقینیات و یا با مشهورات و مسلمات است.

○ *درست

○ نادرست

۸. کدام گزینه از علل اصلی وقوع مغالطه نمی باشد؟

○ الف) کم توجهی مغالطه گر

○ ب) ضعف تشخیص مخاطب

○ ج) قصور ذهنی مغالطه کننده

○ *د) قدرت تمییز حق از باطل

جلسه سی و نهم

۱. مغالطه به کدام یک از انگیزه های زیر واقع می شود؟

○ الف) فقط با انگیزه صحیح

○ ب) فقط با انگیزه فاسد

ج* (گاهی با انگیزه صحیح و گاهی با انگیزه فاسد)

د) فقط با انگیزه ریا در علم و تظاهر به علم دوستی

۲. مغالطه به قصد مغلوب ساختن کسی که بر مدعای باطلی اصرار می‌ورزد، چه نام دارد؟

الف* (عناد)

ب) امتحان

ج) سفسطه

د) مشاغبه

۳. مغالطه «عناد»، گاه به سبب غلط قائل است و گاه به سبب تعمد تغلیط .

درست

*نادرست

۴. کدام گزینه از فواید مغالطه محسوب نمی‌شود؟

الف) حفظ شخص از خطا در تفکر و استدلال

ب) دفاع از خود در برابر سفسطه‌گران

ج) جلوگیری از سقوط دیگران در مغالطه

د* (مغلوب ساختن مغالطه‌کننده، بدون استفاده از مغالطه)

۵. «آن یقدر به‌ها علی مقابله المغالطین و المشعوذین بمثل طریقتهم»؛ این فایده مغالطه، با کدام ضرب المثل تطبیق دارد؟

الف) خواهی نشوی رسوا هم‌رنگ جماعت شو

ب) از چاله درآمدن و به چاه افتادن

ج) کبوتر با کبوتر، باز با باز ...

د* (کلوخ انداز را پاداش سنگ است)

۶. موضوع صناعت مغالطه چیست؟

الف) موضوعات باطل و غیرمنطقی

ب* (موضوع صناعت برهان و جدل)

ج) هر موضوعی که برهان در آن راه ندارد

د) هر موضوعی که جدل و برهان در آن راه ندارد

۷. مواد به‌کار رفته در صناعت مغالطه چیست؟

الف) مشهورات - وهمیات

ب) وهمیات - مطنونات

ج* (وهمیات - مشبهات)

د) مشهورات - مشبهات

۸. در صناعت مغالطه، اموری که به‌طور غیرمستقیم ذهن را به خطا می‌اندازد، چه نام دارد؟

الف) اجزای اصلی

ب* (اجزای عرضی)

ج) امور عارضی

د) امور معنوی

۹. کدام گزینه از اجزای عرضی مغالطه محسوب نمی‌شود؟

الف) مسخره کردن مخاطب

*ب) استفاده از الفاظ مشترک

ج) فریاد زدن و انجام حرکات مهیج

د) پریشان کردن افکار خصم

جلسه چهارم

۱. کدام گزینه از اجزاء ذاتی صناعت مغالطه محسوب نمی‌شود؟

الف) وقوع غلط در نفس مقدمات استدلال

ب) وقوع غلط در هیئت تالیف مقدمات

*ج) وقوع غلط در عوارض خارج از استدلال

د) وقوع غلط در ماده و صورت استدلال

۲. غلطی که در صورت قیاس روی می‌دهد، گاه از این جهت است که مقدمه شناخته‌شده‌تر از نتیجه نیست؛ در حالی که گمان شده شناخته‌شده‌تر از آن است.

درست

*نادرست

۳. اگر مغالطه از این جهت باشد که مقدمه در واقع همان نتیجه است، چنین مغالطه‌ای در کدام یک از اقسام غلط در مغالطات می‌گنجد؟

*الف) وقوع غلط در ماده استدلال

ب) وقوع غلط در صورت استدلال

ج) وقوع غلط در عوارض استدلال

د) وقوع غلط در ماده و صورت استدلال

۴. کدام گزینه از مصادیق مغالطه‌ای است که در ماده قیاس روی می‌دهد؟

الف) اشتباه شدن قضیه کاذب با شنیع

ب) اشتباه شدن قضیه صادق با شاذ

ج) اشتباه شدن قضیه نادر با باطل

*د) اشتباه شدن قضیه شنیع با مشهور

۵. کدام گزینه، منشأ مغالطه لفظی در الفاظ مفرد نمی‌باشد؟

*الف) مجمل بودن لفظ

ب) اتحاد شکل لفظ

ج) اختلاف در حرکات و نقطه‌ها

د) مشترک بودن لفظ میان چند معنا

۶. نام مغالطه‌ای که در آن، خود ترکیب اقتضای مغالطه دارد، چیست؟

الف) ممارات

ب) محاکات

ج) مجارات

د) ترکیب

۷. تعریف «مغالطه ترکیب مفصل» چیست؟

الف) خود ترکیب اقتضای مغالطه دارد

ب) توهم وجود ترکیب اقتضای مغالطه دارد

ج) توهم وجود تفصیل اقتضای مغالطه دارد .

د) توهم معدوم بودن ترکیب، اقتضای مغالطه دارد

۸. در مغالطه تفصیل مرکب، توهم عدم ترکیب اقتضای مغالطه دارد .

*درست

نادرست

جلسه چهل و یکم

۱. مغالطه به اشتراک اسم در کدام یک از اقسام مغالطات می‌گنجد؟

الف) مغالطات لفظی

ب) مغالطات معنوی

ج) مغالطات عرضی

د) مغالطات ترکیبی

۲. به نظر مؤلف، بیشتر اشتباه‌های مردم و مغالطه‌ها نشأت گرفته از اشتباه در هیئت ذاتی لفظ می‌باشد.

درست

*نادرست

۳. منظور از اشتراک اسمی در باب مغالطه چیست؟

الف) همان اشتراک لفظی در باب الفاظ است

ب) معنایی مشتمل بر اشتراک لفظی و اشتراک معنوی در باب الفاظ است

ج) لفظی صلاحیت دلالت بر بیش از یک معنی داشته باشد، به هر نحوه از دلالت که باشد

د) لفظی به سبب نقل یا مجاز، صلاحیت دلالت بر بیش از یک معنی داشته باشد

۴. کدام کلمات دارای اشتراک اسمی نیستند؟

الف) وجود و ماهیت در علم فلسفه

ب) حسن و قبح و رؤیت در دانش کلام

ج) آزادی و وطن در علوم اجتماعی

۵. *د) معتاد و تعلم در زبان عربی

کدام گزینه درباره مغالطه در هیئت ذاتی لفظ صحیح است؟

الف) از اقسام مغالطات معنوی است .

ب) از مغالطات عرضی و لفظی محسوب می‌شود.

*ج) از مغالطات ذاتی و لفظی می‌باشد

د) از مغالطات لفظی در الفاظ مرکب می‌باشد

۶. مغالطه در هیئت ذاتی لفظ عبارت است از مغالطه‌ای ذاتی که معنای لفظ در اثر امور عارض بر هیئت که خارج از ذات لفظ است، گوناگون می‌شود .

درست

*نادرست

۷. استفاده از لفظ «تقوم» که گاهی خطاب به مذکر و گاهی برای مؤنث غایب به کار می‌رود، ممکن است موجب چه نوع مغالطه‌ای گردد؟

الف) مغالطه به اشتراک اسم

ب) مغالطه در باب اعراب و اعجام

*ج) مغالطه در هیئت ذاتی لفظ

د) مغالطه به اقتضای خود ترکیب

۸. در استدلال «انگور شیرین است؛ شیرین اسطوره داستانی است؛ پس انگور اسطوره داستانی است» چه مغالطه‌ای صورت گرفته است؟

*الف) مغالطه به اشتراک اسم

ب) مغالطه در هیئت ذاتی لفظ

ج) مغالطه ترکیب مفصل

د) مغالطه به اقتضای خود ترکیب

جلسه چهل و دوم

۱. کدام گزینه بیان‌گر تعریف مغالطه در اعراب و اعجام می‌باشد؟

الف) هی ما تكون المغالطة بسبب الاشتراك في اللفظ من جهة جوهره

*ب) هی فیما إذا كان اللفظ يتعدّد معناه بسبب أمور عارضه علی هیئته خارجه عن ذاته

ج) هی فیما إذا كان اللفظ يتعدّد معناه من جهة تصريفه أو من جهة تذكيره و تأنيثه

د) هی فیما إذا كان اللفظ يتعدّد معناه بسبب الاشتباه من جهة الاشتراك في اللفظ

۲. کدام گزینه درباره مغالطه در اعراب و اعجام صحیح می‌باشد؟

الف) از اقسام مغالطات معنوی است

ب) از مغالطات عرضی و لفظی محسوب می‌شود

*ج) از مغالطات ذاتی و لفظی می‌باشد

د) از مغالطات لفظی در ترکیب می‌باشد

۳. مراد از مغالطه در اعجام چیست؟

الف) اشتباه در اعراب‌گذاری

*ب) اشتباه در نقطه‌گذاری

ج) اشتباه در حرکات

د) اشتباه در هیئت ذاتی لفظ

۴. مغالطه در هیئت ذاتی لفظ و مغالطه در اعراب و اعجام، در واقع به اشتباه از جهت اشتراک در لفظ بازمی‌گردند.

*درست

نادرست

۵. مغالطه اشتراک در اسم، ناشی از اشتباه در کدام مورد است؟

*الف) جوهر لفظ

ب) هیأت لفظ

ج) ترکیب لفظ

د) معنی لفظ

۶. عبارت «هی ما تكون المغالطة تحدث في نفس تركيب الألفاظ» بیان‌گر تعریف کدام مغالطه است؟

*الف) مغالطه مماراتی

ب) مغالطه تفصیل مرکب

ج) مغالطه در هیأت ذاتی لفظ

د) مغالطه در الفاظ مرکب

۷. کلام عقیل که گفته است: «أمرنی معاویة أن أسبَّ علیا، ألا فالعنوه» در کدام قسم از مغالطات می‌گنجد؟

*الف) مغالطه مماراتی

ب) مغالطه تفصیل مرکب

ج) مغالطه در هیأت ذاتی لفظ

د) مغالطه در باب اعراب و اعجام

۸. کدام گزینه از مصادیق مغالطه مماراتی می‌باشد؟

الف) استعاره و تمثیل

*ب) توریه و استخدام

ج) اشتباه در حرکت‌گذاری

د) اشتباه در تشدید و تخفیف

جلسه چهل و سوم

۱. کدام گزینه بیان‌گر تعریف مغالطه ترکیب مفصل می‌باشد؟

الف) هی ما تكون المغالطة تحدث في نفس تركيب الألفاظ

ب) هی ما تكون المغالطة بسبب توهم عدم التألیف و التریب، مع فرض وجوده .

ج) هی فیما إذا كان اللفظ يتعدّد معناه بسبب أمور ترکیبیه عارضه علی الهیئته التفصیلیه .

*د) هی ما تكون المغالطه بسبب توهم وجود تألیف بین الألفاظ المفرده، و هو لیس بموجود.

۲. در مغالطه ترکیب مفصل گاهی ترکیب و تفصیل در ناحیه موضوع قضیه است؛ در این صورت اگر موضوع، مفصل باشد کلام کاذب و اگر مرکب باشد، صادق است .

درست

*نادرست

۳. در مغالطه ترکیب مفصل، اگر ترکیب و تفصیل در ناحیه محمول قضیه باشد، کدام گزینه صحیح است؟

*الف) اگر محمول مفصل باشد، کلام صادق خواهد بود

ب) اگر موضوع، مفصل باشد، کلام کاذب خواهد بود

ج) اگر محمول مرکب باشد، کلام صادق خواهد بود

د) اگر موضوع، مرکب باشد، کلام کاذب خواهد بود

۴. در استدلال «الخمسه زوج و فرد؛ و کل ما کان زوجاً و فرداً فهو فرد؛ فالخمسه فرد» چه مغالطه‌های صورت گرفته است؟

الف) مغالطه مماراتی

*ب) مغالطه ترکیب مفصل

ج) مغالطه تفصیل مرکب

د) مغالطه به اشتراک اسم

۵. در صورتی که زید نقاشی غیر ماهر و خیاطی ماهر باشد، چنان چه گفته شود: «زید نقاش و ماهر است» کدام گزینه صحیح نمی‌باشد؟

الف) حکم برحسب ترکیب، کاذب است

ب) حکم برحسب تفصیل، صادق است

*ج) مغالطه تفصیل مرکب، صورت گرفته است

د) توهم وجود ترکیبی میان الفاظ شده است

۶. کدام گزینه درباره مغالطه تفصیل مرکب صحیح می‌باشد؟

الف) از اقسام مغالطات معنوی است

ب) از مغالطات لفظی در ترکیب به توهم وجود ترکیب می‌باشد

*ج) از مغالطات لفظی در ترکیب به توهم عدم ترکیب می‌باشد

د) از مغالطات لفظی در ترکیب به اقتضای نفس ترکیب است

۷. در کدام استدلال مغالطه تفصیل مرکب صورت گرفته است؟

الف) یا این شخص دوست است یا دشمن؛ لکن دوست نیست؛ پس دشمن است

ب) مردم، یا درس خوانده و فهیم‌اند یا بی‌سواد و احمق؛ اگر می‌خواهی احمق نباشی باید درس بخوانی

ج) عدد هفت زوج و فرد است؛ هر عددی که زوج و فرد باشد زوج است؛ پس عدد هفت زوج است

*د) آب، هیدروژن و اکسیژن است؛ هیدروژن و اکسیژن قابل احتراق‌اند. پس آب قابل احتراق است

۸. کدام گزینه درباره قضیه «پنج زوج و فرد است» صحیح است؟

*الف) حکم برحسب ترکیب، صادق است

- (ب) حکم برحسب تحلیل و تالیف، کاذب است
 - (ج) توهم وجود ترکیبی میان الفاظ شده است
 - (د) مغالطه ترکیب مفصل، صورت گرفته است
۹. نام دیگر مغالطه تفصیل مرکب، چیست؟

- الف) مغالطه اشتراک القسمه
- *ب) مغالطه اشتراک التالیف
- ج) مغالطه سوء التالیف
- د) مغالطه تالیف المركب

جلسه چهل و چهارم

۱. مغالطه معنوی عبارت است از مغالطه‌ای غیرلفظی که خارج از جوهر کلمه بوده و بر هیئت آن عارض می‌شود .

○ درست

○ *نادرست

۲. چنانچه در قضیه‌ای مقدم در جای تالی و تالی در جای مقدم قرار گیرد، چه مغالطه‌ای صورت گرفته است؟

○ الف) ممارات

○ ب) سوء تالیف

○ ج) ترکیب مفصل

○ *د) ایهام انعکاس

۳. کدام گزینه از مصادیق ایهام انعکاس به‌شمار می‌رود؟

○ الف) حذف قید یا شرط یکی از اجزای قضیه

○ *ب) قرار گرفتن محمول در جای موضوع

○ ج) قرار گرفتن لازم جزء قضیه به جای آن

○ د) قرار گرفتن عارض موضوع قضیه به جای آن

۴. کدام گزینه درباره مغالطه «قرار دادن ما بالعرض به جای ما بالذات» صحیح می‌باشد؟

○ الف) از اقسام مغالطه در هیئت ذاتی لفظ است

○ ب) در تالیف میان قضایا واقع می‌شود

○ *ج) به خاطر اشکالی در یک جزء روی می‌دهد

○ د) در اثر رعایت نشدن اصول و قواعد قیاس رخ می‌دهد

۵. عبارت «و هو أن يقع الخلل بجزء واحد، بأن يحذف الجزء و يذكر مكانه ما هو بدله» تعریف کدام نوع از مغالطات می‌باشد؟

○ الف) ممارات

○ ب) ایهام انعکاس

○ ج) مغالطه به اشتراک اسم

۶. *د) قرار دادن ما بالعرض به جای ما بالذات
عسوء اعتبار الحمل: و هو أن يقع الخلل بجزء واحد بأن يذكر ليس على ما ينبغي، إما بأن يوضع معه ما ليس منه و لا من قيوده، أو يحذف ما هو منه و من قيوده و شروطه.

*درست

نادرست

۷. کدام مورد از مغالطات معنوی محسوب می‌شود؟

الف) ممارات

ب) ترکیب مفصل

ج) مغالطه به اشتراک اسم

*د) جمع مسائل متعدد در یک مسئله

۸. کدام گزینه بیان‌گر مغالطه سوء تألیف است؟

الف) هو أن يقع الخلل في المقدمات بملاحظة النتيجة باعتبار أنها ليست مطلوبة منها .

ب) هو أن يقع الخلل في المقدمات بملاحظة النتيجة باعتبار أنها عين إحدى المقدمات

*ج) هو أن يقع الخلل في نفس تأليف المقدمات بخروجه على أصول و قواعد القياس و البرهان و الجدل

د) هو أن يقع الخلل في التأليف بين القضايا التي ليس تأليفها قياسياً، بأن يتوهم أن تلك القضايا قضية واحدة

جلسه چهل و پنجم

۱. عبارت «و هو أن يوضع المحمول و الموضوع أو التالي و المقدم أحدهما مكان الآخر» بیان‌گر تعریف کدام نوع از مغالطات می‌باشد؟

الف) سوء تألیف

ب) تفصیل مرکب

*ج) ایهام انعکاس

د) سوء اعتبار حمل

۲. منشأ ایهام انعکاس، تشخیص ندادن لازم از ملزوم و خاص از عام است و این نوع مغالطه بیشتر در امور حسی روی می‌دهد.

*درست

نادرست

۳. در استدلال «هرگاه باران بیارد زمین مرطوب می‌شود؛ پس هرگاه زمین مرطوب باشد باران باریده است.» چه مغالطه‌ای صورت گرفته است؟

*الف) ایهام انعکاس

ب) سوء اعتبار حمل

ج) ترکیب مفصل

د) قراردادن بالعرض به جای بالذات

۴. برای جلوگیری از بروز کدام مغالطه، منطق‌دانان گفته‌اند: «عکس مستوی موجب کلیه، موجب جزئیه است؟»

الف) سوء تألیف

○ (ب) تفصیل مرکب

○ (**ج) ایہام انعکاس

○ (د) سوء اعتبار حمل

۵. کدام گزینه بیان گر تعریف مغالطه «قرار دادن ما بالعرض بجای ما بالذات» می باشد؟

○ الف) هو أن يوضع المحمول و الموضوع أو التالی و المقدم أحدهما مكان الآخر

○ (**ب) هو أن يوضع بدل جزء القضية الحقيقي غيره مما يشبهه به كعارضه و معروضه، أو لازمه و ملزومه

○ (ج) هو أن يورد الجزء ليس على ما ينبغي، و ذلك بأن يوضع معه قيد ليس منه أو يحذف منه ما هو منه

○ (د) هو ان تكون لموضوع واحد عدة عوارض، فيحمل احد هذه العوارض على العارض الاخر بينما هو من عوارض موضوعه

عذر عبارت «ان الألفاظ موضوعه للمعاني بما هي موجودة في الذهن» چه نوع مغالطه ای صورت گرفته است؟

○ الف) ممارات

○ (ب) ایہام انعکاس

○ (**ج) سوء اعتبار حمل

○ (د) قرار دادن ما بالعرض به جای ما بالذات

۷. کدام گزینه از مصادیق سوء اعتبار حمل به شمار می رود؟

○ الف) جابه جا شدن محمول با موضوع

○ (ب) قرار گرفتن عارض موضوع به جای موضوع

○ (ج) قرار گرفتن عارض عارض موضوع به جای موضوع

○ (**د) افزودن قیدی به موضوع که در واقع قيد آن نیست .

۸. کدام استدلال، از نوع معالطه سوء اعتبار حمل نمی باشد؟

○ الف) الجزئی ليس بجزئی

○ (**ب) إن كل طاهر لا يتنجس بملاقاة النجاسة إذا بلغ كرا

○ (ج) إن الماء مطلقا لا يتنجس بملاقاة النجاسة

○ (د) إن الألفاظ موضوعه للمعاني بما هي موجودة في الذهن

۹. فرق نگذاشتن میان حمل شایع و حمل اولی، و به تعبیر دیگر متمایز نکردن معنون از عنوان، از موارد مغالطه «سوء تألیف» به شمار می رود.

○ درست

○ (**نادرست

جلسه چهل و ششم

۱. کدام گزینه درباره مغالطه «جمع مسائل متعدد در یک مسئله» صحیح است؟

○ الف) از مغالطات لفظی محسوب می شود

○ (ب) مربوط به تشکیل قیاس می باشد

○ (ج) از مغالطات عرضی محسوب می شود

*د) در قضیه‌های انشائی سوالی رخ می‌دهد

۲. ایراد یک سوال که به چند سوال تحلیل می‌شود، گاهی پاسخ دهنده را دچار اشتباه می‌کند. این اشتباه و غلط اندازی به‌خاطر آن است که قضایایی که از تحلیل سوال به‌دست می‌آید، تشکیل قیاس می‌دهند.

درست

*نادرست

۳. کدام گزینه دربارهٔ قضیه «آیا زید شاعر است یا نویسنده؟» صحیح است؟

الف) شخص سائل یک مجهول بیشتر ندارد .

ب) سؤال از طرفین ایجاب و سلب است

*ج) جمع سؤالات متعدد در یک سؤال است

د) از دو طرف متناقضین پرس‌وجو شده است

۴. کدام‌یک از مغالطات زیر مربوط به تألیف بین قضایا می‌باشد؟

*الف) سوء تألیف

ب) سوء اعتبار حمل

ج) سوء اعتبار حمل - ایهام انعکاس

د) جمع مسائل متعدد در یک مسئله

۵. کدام‌یک از قضایای زیر قابل انحلال به چند قضیه می‌باشند؟

الف) آیا علی نویسنده است؟

ب) آیا زید شاعر است یا نه؟

*ج) تنها زید نویسنده است

د) غیر زید نویسنده نیست .

۶. کدام تعریف دربارهٔ مغالطه سوء تألیف کامل‌تر است؟

*الف) هو أن يقع خلل في تأليف القياس من جهة صورته

ب) هو أن يقع خلل في تأليف القياس من جهة مادته

ج) هو أن يقع خلل في تأليف البرهان إما من جهة مادته أو صورته

د) هو أن يقع خلل في تأليف القياس إما من جهة مادته أو صورته

۷. کدام گزینه از شرایط لازم برای تشکیل یک قیاس حقیقی محسوب نمی‌شود؟

الف) دارای دو مقدمه باشد

ب) هر مقدمه‌ای در حقیقت یک قضیه باشد

*ج) نتایج، شناخته‌شده‌تر از مقدمات باشند

د) حد وسط در هر دو مقدمه تکرار شده باشد

۸. نتیجه با دو مقدمه قیاس در چه مواردی باید واقعا مشترک باشند؟

الف) حد وسط

ب) حد اصغر و حد وسط

- ج) حد اکبر و حد وسط
 *د) حد اصغر و حد اکبر

جلسه چهل و هفتم

۱. کدام گزینه بیان گر تعریف مغالطه مصادره به مطلوب است؟
 *الف) أن تكون إحدى المقدمات نفس النتيجة واقعا
 ب) ان تكون المقدمات بحسب رواجها على العقول غير النتيجة .
 ج) أن يقع الخلل في المقدمات بملاحظة النتيجة باعتبار أنها ليست مطلوبة منها
 د) ان يقع الخلل في القضية الواردة على نحو السؤال بحسب اعتبار نقيضها
 ۲. کدام یک از قضایای زیر درباره مغالطه مصادره به مطلوب صحیح است؟
 الف) از مغالطات لفظی محسوب می شود
 *ب) مربوط به تالیف بین قضایا می باشد
 ج) از مغالطات عرضی محسوب می شود
 د) تنها در قیاس بسیط رخ می دهد
 ۳. کدام مغالطه، مصادره به مطلوب است؟
 الف) شراب از آب انگور است؛ پس شراب، آب انگور است
 ب) اگر آب حرارت داده شود، بخار می شود؛ پس آب تبدیل به هوا می شود
 ج) هر ثروتمندی سعادتمند است؛ پس هر انسان سعادتمندی، ثروتمند است
 *د) هر انسانی بشر است؛ و هر بشری ناطق است؛ پس هر انسانی ناطق است
 ۴. مصادره به مطلوب تنها در قیاس مرکب روی می دهد؛ زیرا در این نوع قیاس، نتیجه با فاصله از مقدمات ذکر می شود.
 درست
 *نادرست
 ۵. مصادره به مطلوب در اثر اشتراک حد وسط با یکی از دو حد دیگر در یکی از مقدمات واقع می شود.
 *درست
 نادرست
 ۶. اختلال در کدام ویژگی باعث مغالطه «وضع ما ليس بعلة علة» نمی شود؟
 *الف) بسیط بودن قیاس
 ب) ضروری بودن مقدمات
 ج) تناسب داشتن مقدمات با نتیجه
 د) واسطه در اثبات بودن حد وسط
 ۷. کدام گزینه درباره مغالطه قرار دادن غیر علت به جای علت صحیح نیست؟
 الف) از مغالطات معنوی محسوب می شود
 ب) از مغالطات ذاتی محسوب می شود

ج* به براهین آنی اختصاص دارد

د) مربوط به تالیف بین قضایا می‌باشد

۸. در استدلال «هوا می‌تواند تبدیل به آب شود؛ چون وقتی ظرف خیلی سرد باشد، ذرات آب روی سطح بیرونی ظرف جمع می‌شود» چه نوع مغالطه‌ای صورت گرفته است؟

الف) سوء اعتبار حمل

ب) مصادره به مطلوب

ج* قرار دادن غیر علت به جای علت

د) قرار دادن ما بالعرض به جای ما بالذات

جلسه چهل و هشتم

۱. کدام گزینه بیان‌گر تعریف اجزای عرضی صناعت مغالطه می‌باشد؟

الف) التشنیع علی الخصم بما هو مسلم عنده او بما اعترف به .

ب* الأمور الخارجة عن نفس متن التبیكیت، و مع ذلك موجبة لوقوع الغير فی الغلط .

ج) هی فیما إذا كان اللفظ يتعدّد معناه بسبب أمور عارضة علی هیئته خارجة عن ذاته .

د) أن یوضع بدل جزء القضية الحقیقی غیره ممّا یشتبّه به كعارضه و معروضه، أو لازمه و ملزومه .

۲. عامل اساسی اتخاذ اجزای عرضی صناعت مغالطه در مقام استدلال، توانایی مستدل بر ترتیب دادن قیاسی برهانی یا جدلی می‌باشد.

درست

*نادرست

۳. در کدام یک از موارد زیر، اجزای عرضی مغالطه موجب مغالطه شده است؟

الف) دشمنان اهل بیت، شیعیان را رافضی می‌خوانند

ب) برخی مسلمانان مرتجع‌اند و برخی نیز گرفتار تجدد شده‌اند

ج) پیروی از تمامی دستورات حاکم، یا واجب است یا اینکه واجب نیست

د* یا باید ملتزم به اطاعت مطلق از شوهر شد، و یا ملتزم به پیروی نکردن مطلق

۴. تشنیع مخاطب در مقام مغالطه، نسبت به کدام مدعای او صورت می‌گیرد؟

الف) مدعایی که یقینی نباشد

ب) مدعایی که بر خلاف حق یا مشهور باشد

ج* مدعایی که مسلم دانسته یا بدان اعتراف کرده است

د) مدعایی که مسلم یا مقبول دانسته، اما بر خلاف حق یا مشهور است.

۵. مغالطه‌گر در مقام استفاده از اجزای عرضی مغالطه، مخاطب را وادار به گفتن کدام یک از موارد زیر می‌کند؟

*الف) سخن باطل یا شنیع

ب) سخن مقبول یا مشهور

ج) سخن حق و مشهور

د) سخن باطل و مشهور

۶. کدام گزینه از اجزای عرضی مغالطه محسوب نمی‌شود؟

الف) خصم را عصبانی یا هیجان زده کند

ب) از چیزهایی بپرسد که مخاطب نمی‌داند

ج) از الفاظ مشترک یا مترادف استفاده کند

د) کاری کند که خصم، خود را ضعیف و ناتوان ببیند.

۷. کدام یک از موارد زیر، از شیوه‌های مورد استفاده در مغالطه عرضی می‌باشد؟

الف) پرهیز از حشو و زواید

ب) استفاده از اصطلاحات مأنوس

ج) استفاده از شیوه تطویل ممل

د) اجتناب از تمسخر و استهزای خصم

۸. استفاده از تعبیراتی که جایگاه و درستی عقاید خصم را در نظر مردم از بین می‌برد، در کدام دسته از مغالطات می‌گنجد؟

الف) مغالطات لفظی

ب) مغالطات معنوی

ج) مغالطات ترکیبی

د) مغالطات عرضی